

શ્રી

પેટન્ટ પુસ્તક નામે
રાવ કવીની

રંગતો

૧૯૨૧/૦૪/૧૬

રચી છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા.

પ્રજાસક્ત રાવ કવી અંબાલાલ પ્રહલાદજી.

નિવાસી નડિયાદ.

દોહરો.

શી જરૂર છે સવત તણી, સને તણું શું ફામ છે.
તારીખ કે તિથી મૂઠો, ગમ્મત તણુંજ ગુદામ છે.
પ્રત્તો વળી પુષ્કળ બની, દર્પણ સમા દેખાવની.
જેમાં રજસૂર છે રચેલી, રંગતો કવિ રાવની.

સંવત ૧૯૮૨
આવૃત્તી પાંદલી.

સને ૧૯૨૬
પ્રત ૨૦૦૦

ક્રીંમત ૦-૪-૦

ધી શારદા વિજય પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શાહ હરજીવનદાસ
અમરસીએ છાપી અમદાવાદી બજાર-નડીયાદ.

વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ
૧૨/૧૧/૨૨
શ્રી કવિ રાવ રાજેન્દ્ર
૧૧

Comic Poet

રાવ રાજેન્દ્ર.

Certificate.

Mr. Ar-bahal P. Rao Kavi competed for prize Drama on recruiting and the select committee found him as one of the best competitors His taste for literature is excellent

GODHRA.
27th November

Sd W. W Smart
Panchmahal Collector &
Rewakantha Political Agent.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૮૪૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ રંગભૂમિ

વિષય ૬-૧૪

અર્પણપત્રિકા.

ઠવાણી.

હતો હુતકાળમાં હું ને કર્વાવે છું સદા કાદમ
સત્તાતન શુદ્ધ અવનીમાં પ્રકાસુ સુર્ય કમ હરદમ
તપુ છું અગ્નીમાં હું ને વિહરતો વ્યોમ પાતાળે
અબકતો વીજળી પેરે અનંત શક્તીને આધારે
બાધે હું છું બધામાં હું વહુ છું વાયુના જોરે
ધરીને જન્મ બાળકનો રસુ છું માતને યોગે
ધરીને સ્વાંગ રૂપાળા નીરળા ખેલ હું ખેલુ
તરવર પહાડમાં હું ને નદીમાં નીર થઇ રેલુ
અમર હું એકલો વેદાંતના શીઘ્રાંત આધારે
સમર્પું માઠી પોથી હું પડીને ચર્ચામાં મારે.

Comic Poet-રાવ ડવી.

વનમાનનો વનારો

કોમળ કવાલી.

રાગ રંડી ગાયછે તેવો.

કળીમાં કેમ યાશે તે પ્રભુએ પહેલ જાણ્યું તું
કવિતા શું લખાશે તે કવિ રાવે પ્રમાણ્યું તું
તણ સૌ અકાર દાણાનો, પરાણે પ્રાણીઓ દુણશે
કમી વૃક્ષી કળી માગે, ટીપું એકાદ આપ્યું તુ.—કળીમાં
કુમ્ભે સર્વ કુટુંબી, કપાશે યાદ એ પેરે
જગતના નાથે જાડવ થઈ તરીકુ યુગ તાણ્યું તુ—કળીમાં
કિરપાત્ર થશે અવની, ભરાશે મુગ પરમવની
નવા રોગે રડાવાનુ, ઉભા લીટે લખાણ્યું તુ—કળીમાં
ગુફેયે! બ્રહ્મ થઈ જશે, શુરાપણુ ક્ષત્રીઓ તજશે
વેદના વેપારે હારશે, શુદ્રોએ સુખ માંડ્યું તુ—કળીમાં
તણ બીદરી અને છાયલ, વનિતા પહેરશે વાયલ
ગરવી યુગરાત છોડીને, વીરણવને વખાણ્યું તુ—કળીમાં
મહા પડિત ને સીદો, થશે લક્ષ્મી તણા લોભી
લક્ષ્મી દુનીયાંને લોભવવા, નવું નીશાન તાણ્યું તુ—કળીમાં
નવા પથો નીકળવાથી, શુર ચેલા વધી જશે,
છાં ના દેવ દેખાશે, છાંડ છાંપે છપાણ્યું તુ—કળીમાં

ખનાવી ફેર્મસ ફેશનમાં, યુવાનો નાચંશે થનથન
 વીવીધ વ્યસનોને વળગ્યાથી, કલેવર તો કટાણતુ—કળીમાં
 કળી કહેતો ફેરે સૌને, જુડા છે જગતના દેવો
 નખાસી દેખતુ દોલત, હતુ તાર અન્તણુશુ—કળીમાં
 રાવ કવી.

સેખપત્ર કવાલી.

ફુલે ભારત તું ભાતી, કમાણી દોડતી આવી
 તરી નીરવતી દોઈ, બધાના હાથમાં આવી
 ગયેલી તવ સહલીમાં; સુડી વીના ઉડાતુના
 સવુને શોડીઆ જેવા, પાની બેઠા બધા નાવી---ફુલે
 જુવો જુના જમાના મહં, રીઝે હસશેર દાણા લઈ
 ચઢી સચે કમાણા સડ, બજારે બોડી લટકાવી---ફુલે
 વગુ મહીર પુજારી છે, વધુ લગેટધારીકે
 ભલેને પ્રહાર્યારી છે, છતાં પણ બારણે બારી---ફુલે
 ઉપજ બે.છી બરચ જાડુ, ઘરોઘર વાચને વાગુ
 દશા આ જોઈને દાડુ, કડુ શું વાત લંગાવી---ફુલે
 કહે કવી રાવ દોલતને સગજ તું વાત આ દોલમે
 મઝા મારી ગઈ મેફીલમે, ગજલને કળાંસુધી ગ.વી---ફુલે

હવી જે રાવની રંગત, સજ્જનથી બાંધશે સંગત
 જાનનાની પડી પાંચત, હજી આપે ન મંગાવી—દુર્યો
 COMIC POET.—રાવકવી

૩૩૫ હુટાને કુંડેવે જુટવા ખુબીને ખબને મંગાવે
 કી. ૩. રા. ૧૬

મુખ માથે શીંગડાં

ગેબી ગમલ

હાથ નાં વાધાં વળેલાં, મુખ માથે શીંગડાં
 તોય છે સાબીત થયેલાં મુખ માથે શીંગડાં
 રોજગારી ના કરેને, રાતદીન રોતો ફરે
 આપ દે મુખીઆ પડે તે મુખ માથે શીંગડાં હોયના
 મુલમાં આવળે ચીલે, કુંડાઈ સહે મેઢે વીલે
 ફરતો જોખમ ઝીલે તે મુખ માથે શીંગડાં હોયના
 અન્યની સો આપદા, દેખી દીવાસે દાખતાર
 તોય કમ કરે કદા તે મુખ માથે શીંગડાં હોયના
 ધન દોલત નામળે, માતા પીતા વહેલાં મરે
 દોસ્તો દુર્ગુણી કરે, તે મુખ માથે શીંગડાં હોયના

રાવ કવી (અપુર્ણ)

પેટન્ટ પોયટી.

આલ સદી ને સંવત જાતા સૈકા બદલે પેઠી સન
 હુડસન વીલસન રેચીશન, ફેશન વધારે પોઝીશન
 સ્ટેશન શેશન રોજ રીડકશન, પ્રીસ્કેપ્શનમાં ઇન્જકશન
 પરસન ગઇ દરશન કરવાને લખે દીકરો ડીકટેસન
 આસન શામન અલોપ દીકુ, પ્રાસનનું પેકુ લાયસન
 ક્રીટસન ઇન્સપેકશન જંકશનચીલાઇ બહ્યાલાપા નોનસન
 લેસન વેસનને શોલવેશન સર્વે નાંમમાં સહેલુસન
 પાલસેન કે પોલસેનમા ઘણા ગણેછે ગરૂડાસન
 ત્યાં બેઠા કરતા ના કાકા, બુવે તમાસા ટગર ટગર
 ખુબી તણા ખબના માંહી બુવો વધ્યાછે ટકરેટર

(અપુર્ણ)

કોમીક કવિતા.

ફર્ટ વધ્યા બહુ ફોટોગ્રાફર બીજા બીડી સેલર બહુ;
 ત્રીજે નંબર ટી મરથન્ટો, ચોથા તણી હકીકત કહુ.
 હેર કટીંગ સલુન હાલમાં, વોશીંગ કંપની થઇ વીજેપ;
 ખાન તણી પુન્કજ શોપેને, બીડીનો જનરલ બીજનેસ.
 કોટાનધીજ થઇ ગઇ કંપનીઓ, પેઢીઓને પણ ક્યાંછે પાર.
 શોપો બહુ સોડા લેમનની ને, હોટલ થઇ હારિહાર.

નાટક પણ થયાં ન્યુ ફેશનનાં, ઠામ ઠામ થયાં થીયેટર;
હુશે હાલમાં અગણીત એક્ટર, મનમાન્યાં મધ મેનેજર.
થયો વધારો વૈદરાજનો, તેથી ડબલ વધ્યા ડાક્ટર;
સર્વજને સરવીસ સ્વીકારી, કમી થયા કટ્ટીવેટર.
કામ અને કારીગર વધીઆ, કંઈક વધી ગયા કંટાક્ટર;
નથી કમી ના રહી નેટીવમાં, મનમાન્યા થઈગ્યા મીસ્ટર
કોઈ ઇન્સપેક્ટર, કોઈ એડીટર, કોઈ બન્યા વેકસીનેટર.
કોઈ બેરીસ્ટર, કોઈ કલેક્ટર, કોઈ થયા સોલ્ડીસીટર.
કોઈ વીજીટર ને કોઈ પેન્ટર, કોઈ પ્રીટર ને કોઈ પોટર;
બાકી રહ્યા તે સટર પટર, ને તેથી રહ્યા તે ટરેટર.
(અપુર્ણ)

અહીંથી અપુર્ણ રહેલી ખુબીના ખજાનામાં,
આવી ગમતભરી મીશ્રીત ભાષાની કવીતાઓથી
ખજાનો ભરપુર છે; તુરત મંગાવો, શ્રીમત; રૂા. રાા.
ખુબીના ખજાનામાં મુદતવી રહેલો મુકરદમો.

મુદત ખીલની ખુલતી કેટી.

શ્રી દેવના દરબારમાં દુનીયાજીએ હાવો ભર્યો,
પ્રતીવાદીઓને પકડવા યમરાજ જાતે નીસર્યો;
હાજર કર્યા સોહારમાં લાચાર શ્રદ્ધ તેઓ હિલા,
આંખો નથી હુચી શત્રી મોઢે થયા મુખા મુગા.

૭

દોહરો.

જસ્ટીસે ઝયુરી ભરી હાજર થયા વકીલ,
તોહમતદારો તેડીઆ જરા ન રાખી ઢીલ;
આસન પરથી ઓચર્યા ન્યાયાધીશ વચન,
સાથે સાચું બોલજો સોને છે સોગન.

પ્રેસીકચુટર વકીલ મી. વયડાશંકર નું લાખજી.

ગઈ મુદતે આ કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો,
અને તેનો ઉતારો ખુબીના ખજનામાં લેવામાં આવેલો
છે. સ્વર્ગવાસીઓએ પોતાના વંશજો વ્યસની બની
ગયેલા હોવાથી તેમ તેમના જાતી સ્વભાવમાં ફેરફાર
થઈ ગયો હોવાથી તથા તેમના નીચ કર્તવ્યોથી ખુબ
કંટાળીને મરહુમ ખુજરગોએ પ્રહ્લાજીની કોર્ટમાં જે
ફરીયાદ નોંધાવી છે. તે આધારને લઈને પ્રહ્લાજીએ
ચમરાજ પર ઓર્ડર કરીને જે તોહમતદારોને પકડી
મંગાવ્યા છે જેઓ તમામ અત્યારે કોર્ટમાં હાજર છે
કોણ હસમે કેવા પ્રકારનો નીસો કર્યો છે. તથા કયા
હસમનાં કેવાં કૃત્યો છે, તે સદરહુ ગુનેહગારોની જુબા
નીઓ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાઈ આવતાં તેઓનાં નામ
સાથે ઘડાએલો આ રીપોર્ટ આજે હું આ કોર્ટની
સમક્ષમાં વાંચી સંભળાવું છું.

શીવેઈ

(આરોપીઓની અવગુણ ગીતા.)

ખાખુ પીએ છે બીડીઓ, સુખલો સીઝર શોહકારતો.
 ચીમનો ચીરટ પીતો અને, આથી પીએ છે આરતો
 વાણ છાપ તો વલવો પીએ, રેડલેખ પીતો રામલો.
 બીખલો પીએ છે ભાંગ, ને દમ મારતો આ દામલો.
 તપખીર સુંગે તીકમો, ઉકડો પીએ છે આથીઓ;
 સકરો સુકો બહુ તાણતો, ખાતો તમાકુ નાથીઓ.
 બે રોજગારી છે બનો, ધંધા વગરનો ધુળીઓ;
 કોઠીન ખાતો કાંનીઓ, માજમ પચાવે મુળીઓ.
 મોહન મદત પીતો બહુ, સોમલનો વ્યસની શીવલો.
 ચંદુ પીએ છે ચડસને, ધાંતુરો જીરવે જીવલો.
 છે ગંગલો ગંજેડીને, ખાતો અપ્પીણ અરજીનીઓ;
 ગરદન ગરીબોની ચુસે, આ વ્યાજખોરી ચુનીઓ.
 છે આળસુ અમાઇદા, દલસુખ જખરો હાંડ છે;
 ખુની ખરો છે ખોડીઓ, સુરજો તો ફરતો સાંઢ છે.
 દારૂડીઓ છે દેવલો, વીધાસઘાતી વીડલો;

જળખર જીવારી જેહલો, મધ ભાગદારી છે લલો.
 ઉખરેલ છે આ ઉમલો, વરણાગી વાંદર વેણીઓ;
 નીમ હરામી નમંદો, જીવહીંસાવાળો જેણીઓ.
 ચતુરો છે વ્યસની ચાહનો, કોપી પાઓ છે કાળીઓ;
 કોકો પીઓ છે કેશવા, ગાતો કરે ગોપાળીઓ.
 કુલો છે કુલ કટાકીઓ, શકરો છે ખુબ સટોરીયો;
 નાગધ ભરેલો નરહરીને, ધર્તિંગ ચલવે ધોરીઓ.
 લુચ્યાઈ બહુ લલ્લુ કરે, ફીરપો ઘણો કંજુસ છે.
 છગનો સપાટા મારતો, મગનો તો મખખી ચુસ છે
 મનમેલો છે આ માણકોને. લાલચુ છે લાલીઓ;
 પુરો ગપાટી ગોચલો, વઠેલ છે આ વાલીઓ.
 તુગળો વડો છે તામશી, ઇચ્છો તો ઇર્ષાખોર છે;
 પાછો વડો છે પ્રેમલોને, નાનીઓય નહોર છે:
 છે ભેદતો જુઠો અને, તીખો ઘણો છે તીલલો;
 છે છોટીયો છાંદુ અને, જીવતી બલ્લા છે જીભલો,
 બાંગડ બકોરો છે બહુ, ડકાસવાળો ડાયલો;
 છે ગેરધન ગાંડુ અને, ભુડો ઘણો છે ભાયલો.
 હંમિત હરામી છે ઘણો, ન ઇજડ ગંડો ઇરીઓ;
 માધવ છે મુખાનંદને, ગખી વડો ગંભીરીઓ.
 દલપો ઘણો છે ડાગરો, રમણો હૃદયનો ચોર છે:

બાબર બીચારો બાયલો, ધનીઓ રાખડતો ઢાર છે.
 બીમો ભટકતો ભુત ને, અમથો વળી ઉખડેલ છે;
 મુદર ઉદરના રૂપમાં, આ પણ ખુદાનો ખેલ છે.
 રતનો રઝળતો રોઝને છે ગાંડીઓ ગેંદાલીઓ;
 છે ભામટો આ ભોગીઓને, બુદ્ધિહીણ છે બાલીઓ.
 કેા છપેલુ કાટલુ, કાન્તી હૃદયનો કુર છે;
 છે બાહાવરોબળવંત, અરીઓ આકડાનું તુર છે.
 મેતાબીઓ મુજ ને, ભુલીઓ ભુંડણીનું છાણ છે;
 જગનો જબર જુદમી અને, પ્રહલાદ કાળો પહાણ છે.
 ગીરધર જનમનો ગાંડીઓ, ભગવાનીઓ ભટકેલ છે;
 નીરમાદ્ય છે આ નરશીઓને, બાજુઓ પણ ખેલ છે.
 ભુરીઓ છે ભુટાચોરને, વળી નાગલો નામરદ છે;
 છે ચોછલો ઉલ્લુ, પશાને પરમીઆતું દરદ છે,
 રોતો ફરે છે રેવલો, રવીઓ બીચારો રાંક છે;
 માંખત મગતરાં મારતો, આ પણ વીધીનો આંક છે.
 અમલો અવળચડો અને, પાગલ આ પાનાચંદ છે.
 છે ઉકલો ઉધમાતીઓ, માસુખીઓ સતીમંદ છે.
 છે દોલીઓ દુખીઓ ધણે, ભડકણુવળો ભઈદાસ છે;
 મીબજી મંગળીઓ અને, ખેમો તો ખાટી છાસ છે.

શંકર ધણે! શરમાળ ને, આ બાપલો બે હંગ છે;
 જાંજી વડો છે જેલીઓને નગીનો તો નંગ છે.
 રમતો રહે ભમતો ને, સંધો શીવારાતનો છોર છે;
 છે આયતો એદીને, અરજણ ઇઝડાનો ગોર છે.
 છે તળશીઓ તોફાનીને, રીસાળવો રણછોડીઓ;
 મોતી મગસનો મેડને, મયલો છે માથાફોડીઓ.
 આશો અરાંમી છે ઘણોને, નાયણો નાદાન છે;
 મડદા સમો મરવો અને, આ બેચરો બેભાન છે.
 પાખંડી છે આ પુતમેને, આગસુ આણુંદીઓ;
 છે જોઇતો જુઠો અને નખખેદ પુરોનંદીઓ.
 આ વાઘલો વ્યંહળ અને, છે ખુડથલ બાપુડીઓ;
 ઝવરો જનમનો લોટને, ચંદાએ પેરી ચુડીઓ.
 મણીઓ દીસે મડદાલને, રમતો ફરે રથનાથીઓ;
 શરમાળ છે આ સોમલોને, લીખ માગે ભાથીઓ.
 કૃષ્ણો ધણો કામી અને, કાયર વડો કીચોર છે;
 છે દાદલો દેવાળીઓને, અંપલો પ્રણ ચોર છે.
 હાજર જવાબી હરજીઓને, રાયસીંગો રાંક છે;
 જુલમી જહુટો જાણને, આ પણ વીધીનો આંક છે.
 છે વાડીઓ પણ ચાડીઓ, ઝેરી વડો જસભાઇ છે;

છે સાંકળો મુખમોકળો, પરધુ તો પોપાંખાઇ છે.
 બાહુક છે બગદેવને, આ લખમણો પણ લુસ છે;
 ગવદા સનો ને સેવડો તો, કુસમાંની કુસ છે
 ગોકળ ગજબનું પુતળું, ઠાકોર ઠીકાઠીક છે;
 રહેરી જગતના લોકનં, કવીરાવ પણ કોમીક છે.
 શામતી આ ખુશલો નેલીલાધર છે લાંચીઓ.
 ધીસ વકીલ મીસ્ટર વાયડે, રીપોર્ટ રુડા વાંચીઓ.

દોહરો.

સીસ ધુણાવે સામટા સર્વે કરે કબુલ,
 માફ કરો મહારાજજી હવે ન કરીએ ભુલ;
 ન્યાયાધીસન ઊડતા પોથી લીધી હાથ,
 સાચી કલમો શોધતા નોધારાના નાથ.
 શ્રી કુદરત કોમીનલ પ્રોસીઝર કોડની કલમો (ખુબીના
 ખજનામાં)

હુકમ નં-૨

યમરાય પર ચોઈર લખ્યો સુસ્તી વિષે સત્વર જાણે,
 વહેપારી વ્યસની ચીજોનાને તુર્ત જાણી લાવજો;
 વળી ચોખ્ખુ તોળે એહનેતો એકદમ સપડાવજો,
 આ ચાલું માસની આવતી મુદત ઉપર હાજર થજો.

ટોહરો

દૈવ તણા દરબારમાં કેવો ચાલ્યો કેસ,
પુરો વાંચો પ્રેમથી તો બહુ પડશે ટેસ.

પુર્વજોનો પુરો કેસ વાંચવો હોય અને તેની
સાથે કુદરત કીમીનલ પ્રોસીઝર કેડની અજબ કલમો
નું અવલોકન કરવું હોય તો ખુબીનો બબ્બનો તુર્તજ
મંગાવો. કી. રૂ. રા. લખો.

રાવ કવી - નડીઆદ

યમ રાબાએ પકડી અણેલા તોહમતદારો પૂકી
એક અટલ નીશાબાજે આપેલી જુખાની

જુખાની નં. ૧.

હું નકટલાલ નખખોદલાઇ ખુબ ખેંચણીઆ
રહેવાથી રાત ફહાડો પીઠામાં ઉમર આશરે નહી
જેવી પ્રતીજ્ઞ ઉપર લખાવું છું કે ગામના નાલાયક
લોકો તો મને નીશાબાજજ કહે છે, પરંતુ હું કંઈ
તદન તેવોતો નથીજ. હું હાર પીઠું છું તે તો બધી
દુનીયાં જાણે છે અને હાર શીવાય કોઈબી બીજો

નીશો કરવો મારે હરામ છે. હું મારી ખરેખરી
 હકીકત બહાર કરનાં જણાવું છું કે સવારમાં પથારી
 માંથી જાગ્યા થાઉં છું કે ઝટ સીગારેટ સળગાવું છું.
 વળી તેના ઉપર કડક મીઠી બે કપ ચહા પીઉં છું.
 તેનું કારણ એવું છું કે જો સીગારેટ ના પીવાય તો
 ઝાડો સાફ આવે નહીં. અને કડક મીઠી ચહા ના
 પીવાય તો બદનમાંથી સુસ્તી હઠે નહીં. વળી થોડી
 વારે પાછી એક પાવલીપુર ઘાંતની ચલમ બનાવીને
 બુબ દમ પર દમ લગાવું છું. ત્યારે તબીયત જોઈએ
 તેવી ઓલરાઈદ થાય છે તેથી હું માડું કોઈબી કામ
 શાંતીથી કરી શકું છું. સીકું હું હાર પીઉં છું તે તો
 સહ કોઈ જાણે છે. અને હાર શીવાય બીજા કોઈબી
 નીશો મારે અગરાજ બરાબર છે છતાં પણ જમતના
 પાગલ લોકો તો મને તદન નીશાખોરીઓ જ માને છે.
 તો ખેર કહેનારાનાં મોં કાળાં. પછી જપોરના વખતે
 ફક્ત બે તોલા લાંગને રગડો લગાવું છું, તેનું કારણ
 એ જ કે સવારમાં પીધેલી સીગારેટ અને તેના ઉપર
 ચાશેલી કડક મીઠી ચહા વળી તેની ઉપર લગાવેલી
 ગાંઠની દમ એ તમામની ગરમીને લાંગ જરા શાંતી
 આપે છે અને આખો દીવસ આનંદમાં જાય છે. વળી
 સાંજના ચારેક વાગ્યાના સુમારે ખરોબર અડધા

રૂપીઆભાર અશીષુની ગરણી ટપકાવી રેહીઓ કસુઓ
 કાઢીને પી બાઉ' છું. જો કસુઓ નથી પીતો તો બધા
 શરીરના સાંધેસાંધામા કળતર શરૂ થઈ બધું છે.
 આવા હામ દરદને લીધે ખાવા પડે છે, છતાં બેવકુફ
 અને મુર્ખ લોકો તો મને બંધાયણી કહીનેજ બોલાવે
 છે. મહેરબાન સાહેબ હું દારૂ પીઉં છું તે તો જીવાન
 બાળક અને બુદ્ધાં તમામ બાળે છે. અને દારૂ શીવાય
 બીજો કોઈની નીચો કરવો એ તો નાલાયકનુંજ કામ
 છે તો પણ મહેસ્તાના બેકદર ઉલ્લુ અને હામીસ
 લોકો તો મને ગંગેરી લંગેરીમાંજ ગણી કાઢે છે વળી
 સાંજના છ વાગે જરા ચંડુલખાનામાં બાઉ' છું. અને
 ત્યાં થડસ ચંડુલની ગંગા જીમની ચલમ બનાવીને
 ફેરા ફેરા હસ બાર હમ લગાવું છું ત્યારે આખા
 દીવસનો લાગેલો થાક ઉતરી જઈને બદન હલકુ કુલ
 બની બાય છે. પછી રાત્રે વાળુ કરવાને ટાઈમ પાવલી
 પુર સોમલ બાઉ' છું. કારણકે એને લીધે ખાધેલું
 જલદી હજમ થાય છે અને રાત્રે મીઠી નીન્દ્રા આવે
 છે એ શીવાય દીવસમાં હસ બાર વાર હુકકો પીઉં
 છું, કારણકે એને લીધે તમામ નીચો બરાબર રહે
 રહે છે વળી આખા દીવસમાં પાંચ સાત પાન કોઠીન
 નાં બાઉ' છું અને દારૂનો તો કોઈ ટાઈમ મુકરરજ

નથી હું દારૂ પીઉં છું તે તો ભાયડા અને બધરાં
 સર્વેને માલુમ છે હું આ ઉંટ છાપની બોટલના
 સોળન ખાઈને કહું છું કે કુત દારૂ સીવાય બીજો
 કોઈની નીશો મારે વીસ્ટા સમાન છે પરંતુ કમ્બખ્ત
 કોકોને તો તેની કદરજ નથી અને ખાલી મને નીશો
 ખોર ગણીને કુત કરે છે ભાઈ હજી બે ચાર વીજ
 તો હું ગણાવતોજ નથી કોરજુકે હું મારા મોઢે મારા
 જ વખાણ કરું એમાં મજા નહીં. પરંતુ અમારો
 નીસાખાબોનો પુરેપુરો કેસ વાંચવો હોય તો મીસ્ટર
 રાવ કવીને ત્યાંથી ખુબીના ખજનાનું મોઢું પુસ્તક
 મંગાવો અને વાંચી જુવો એટલે ચોકકસ ખાત્રી થશે
 અને તમારી કુટેવો જશે મારે આનંદ હુંટવા અને
 કુટેવો છુટવા ખુબીનો ખજનો મંગાવો, કી. રૂ. ૨૫

(ભૂતળના ભૂદેવોને બે બોલ.)

હે બ્રહ્માજીના મુખ કમળમાંથી ઉત્પન્ન થયેલા
 બ્રહ્મપુત્રો તેમ સર્વે જ્ઞાતીમાં શ્રેષ્ઠ ગણાતા ભૂદેવો
 જરા તો જુવો કે તમારા દ્વર્ગવાસી વડીલોની કીર્તી
 અત્યારે હજારો પુસ્તકોમાં અને ગ્રંથોમાં ગુણીજનોના

૧૭

મુખથી ગવાઈ રહી છે તેના તરફ જરા ધ્યાન કરો. ક્ષત્રી, વૈશ્ય અને શુદ્ર ને ધર્મ નીતી શીખવાડી ગ્રીધ્રે રસ્તે દોરવા અને તેમનું બહુ થાય એવા સંસ્કારો હૃદયમાં પાડવા પોતે બહુવું તેમ બીજાને પણ બહુવડું એ કર્તવ્ય પ્રાક્ષણું હતું. પરંતુ પોતેજ અગડયા એટલે તેમનું જોઈને બીજા પણ તેજ રસ્તે દોરાયા. જો ગુરૂનાં આચરણ સારાં ન હોય તો પછી તેનો બોધ દેનારાનાં તો હોયજ ક્યાંથો માટે હે ભારત વાસી ભૂદેવો હવે ફેશન અને પોઝીશનને પડ્યાં મુકીને તમારો સ્વધર્મ સંભાળો ભક્ષા થાવ અને બીજાનું બહુ કરો નહીંતર યાદ રાખજો કે હવે દીન પ્રતીદીન જનોઈ પહેરનાર વધતા જાય છે જે પ્રાક્ષણી ચોરાશી કહેવાતી તેની હવે ઈઠ્યાશી તો થઈ ગઈ છે. ચોરાશી જાતના પ્રાક્ષણો હતા પરંતુ હાલમાં તો પંચાળ પ્રાક્ષણ, નાઈ પ્રાક્ષણ, કેળી પ્રાક્ષણ અને પચરઉ પ્રાક્ષણ આવી ચાર જાતોનો તાજો વધારો થયો દેખાય છે. હવે કલીયુગમાં તો પ્રાક્ષણી ખોટ રહેશેજ નહીં. માટે હે ચાલુ જમાનાના ફેશનએબલ ભૂદેવો તમારો સ્વધર્મ અને કરમાંતર સંભાળો.

(ભૂતકાળના ભૂદેવોની ભવ્યતા.)

મનહર.

ભૂતકાળના ભૂદેવો ભવિષ્ય વેત્તાઓ હતા.
 આજતો ખવીશ ખતી ખાવા માટે દોડતા.
 હાથે હાથે હોળી કરી સાત પેઢી જોળી નાખી.
 નાણા માટે નીચ પાસે ઝટ હાથ જોડતા.
 પુંજ અને પાઠ તે તો બીજા માટે બકી નાખે.
 આઠ આના માટે આખો દીન બીલી તોડતા.
 મોટી ભૂલ છે કબુલ લાડુ માટે માથુ ડુલ.
 દોલતમાં દંગ થઈ કોઈનું ન છોડતા.

(વર્તમાનના ભૂદેવોની વર્તણૂક.)

રાગ—કર્તરીમ કવિતાનો.

ત્રણ ગંગાની ગોળો ખાવા તડ પાડી ટોળાં બાંધે,
 પત્રાળે પ્રાકૃમ અજમાવા, ખડીઓ ઝટ ભરવે બાંધે,

વાત મળે છે સાત ગાઉની; કે બાઉ બનવાના છે,
 માંદો પણ મુકે દોટો બાણી, પ્રાણી જમવાના છે,
 વ્યસન વધુ વિદ્યા વીસરાઈ, વ્યભીચાર પર વહાલ ચઢ્યું,
 પંચજાગ કે તરપંડીથી, પેટ ભર્યાનું લહાણ જડ્યું,
 એહો ના પેંદાશ કરે, પર ખોદણીઓ કરવી સમજે,
 બાળક જન્મે તેને પણ કહે, યજમાનોમાં બહુ જમજે,
 નીતી નહાવામાં નીરખી, ભક્તિ ભભડીને ગાવ'માં,
 જ્ઞાને ગપ ગેઝેટ ઉડાવે, ખરૂં ધ્યાન રહ્યું ખાવામાં,
 કથા કુચલી ભણે ભાવથી, ક્ષણે ક્ષણે જુહુ બોલે,
 દશા દીન ચોઘડીઆ માટે, વેઠા ગણી ગમ્પાં છોલે.
 ન્યાતભાઈની વાત સાંભળી, ખરેખરો તો ખેદ ચઢે,
 ન્યાત બહાર કરે નાંની વાતે, જમતી વેળા જટ લઢે,
 અમાસ બારસ ઉમંગ ઝાલે, ખણે મુકે ખડીઆ ઝોળી,
 વનીમાટ નીકળે નાહ્યા વીણુ, કપાળમાં કંકુ ચોળી,
 સંકાંતી કે રક્ષા પડવે, અને બેસતા શુભ વર્ષે,
 એક પાઈની પડા પડીમાં, મરે મુવા ભૂખે તરશે,
 કુટાય ગામોગામ બીખવા પુબાય પથારીની પેઠે,
 યોગ કામ કાઢે યજમાનો, વિપ્રોને ખેંચે વેઠે,

કન્યાના દસ ધરના છેને, ખોળા ભરણે બાર મળે,
સવા કથાનો સાત સરાંમણ, મનડુ માને ભલે ભલે.

હોહરો.

મુરખ જન તો માનશે, આ વચનો વીધ સમાન,
પણ જાતી ગુણ ગ્રાહી બની, કરશે અમૃત પાન.

(બૂદેવોમાં રહેલું અણુતર યજ્ઞમાં બોલાતો મંત્ર.)

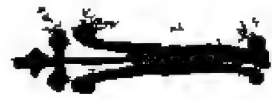
હકલો પંડયો; કપુતર દેવ, જનાવર જોશી, નાનાભાઈ
તરવાડી; તરભાણું વચીને કુલેર જાડી ઘી ચોરો ભાઈ
ઘી ચોરો સ્વાહા, પાત્ર વિના શામાં ચોરવું સ્વાહા;
સંકોશમાં ચોરો સ્વાહા; સંકોર તો ખી જશે સ્વાહા.
તેમાં તાર ને માર શું જશે સ્વાહા.— ઉટાંગ શાસ્ત્રનો
મંત્ર છે.

(ચાલુ જમાનાના બૂદેવોની માનસી યુજ્ઞ.)

હે ભગવાન આ વેળા આરીયાં, તે વેળા તુરીયાં,
અધ્યાને મોઢરીઓ, બપોરે બટાકા, સંધ્યાકાળે શકરીયાં

રાતે રતાણુ, પાછલી રાતની પાપડીઓ, પરોઢીએ પં-
ડાળા, વખતે વંતાડેં અને કવળતે કારેલાં, મન ફાવે
તેટલા મીઠા મરચા સાથે માની લેજો મહારાજ, માસો
તમ માસે, હાસે કે ત્રાસે; નાસે તે ખાસે. કહીને
આચમન કર્યું એટલે પુનઃ પુરી થઈ.

(કહો ભાઈ તે પ્રાણી શાનો.)

સ્નાન અને સંધ્યાદીક કર્મો, દયા શું દ્રષ્ટી કે દાનો,
ગુરુ વચન કે ગાયત્રીનાં, કરે નહીં જે ગુણ ગાનો,
કકકાને તો કુટી મારે, અનુસ્વાર કે શું કાનો,
શ્રદ્ધા નહીં સનાતન ઉપર, કહો ભાઈ તે પ્રાણી શાનો.
ઝઘડ વિક્રય કે કન્યા વિક્રય, ધન લઈને વેચે જાનો,
વાઈનચીકટ કે વીસ્કી કેરો, ખાસ મેળવે પરવાનો;
વીનય વિવેક વિદ્યા પર પ્રીતી, ન હોય રૂપેયે આનો,
ભીંમ વ્રત માંડી ભટકાતો, કહો ભાઈ તે પ્રાણી શાનો.
આદર સત્કાર કરે ન કેઈનો કે નવ પોશે મહેમાનો,
હર હંમેશાં જય હોટલે, ચાહક થઈ બીસ્કીટ રહાનો;
હુનીયામાં હામીસ ફરે થઈ, વળી ધીકકારે વિદાનો,
અધર્મ ને અન્યાયનો ચારી, કહો ભાઈ તે પ્રાણી શાનો.

કઠણુ વચનથી કહીએ તો પણ, ન ચઢે પાવેને પાનો,
રાવ કવી કહે આજ કાલતો, નાંમનો પ્રાણણ કહેવાનો.

અરુ ખ્યાન ખબનામાં, મંગાવીને વાંચી જુવો ને, યોટી
દેવો સઘળી ખુવો.

(પેંગ પુરાણના પાછલા પ્રસ્થ પર પ્રગટ
થયેલી એક આકસ્માતુન ટોનીક વાર્તા નં. ૧

પ્રકરણ પહેલું.

એક મહેમદાવાદના મોચીને કપડવણજના એક
કવિની સાથે સાધારણ પીછાન હતું, તેથી કોઈ કોઈ
વાર આ કવિરાજ તેની દુકાને જતા, એક દીવસ
મોચીએ કવિને કહ્યું કે ચાર તમે તો મોટા કવિરાજ
છો અને તમીને તો બધી દુનીયાં ઓળખે છે. હવે
જ્યારે તમારી જોડે હમારે મુલાકાત થઈ ત્યારે તમારી
વિધાનો જરા હમેને તો દાલ આપો કવિએ કહ્યું કે
ભાઈ તમે કહો તે કામ કરવાને હું તૈયાર છું. ત્યારે
જગા મોચીએ કહ્યું કે આ આપડા છણકાતું શું

લગ્ન આ સપ્ટેમ્બર વદી સાતમ ને વાર શનીનું
 નીરધાર્યું છે માટે તમે કોઈ એવો દોહરો મુકીને
 કંકેતરીઓ લખી આપો કે બધી ન્યાત વાંચીને ખુશ
 થઈ જાય કવિએ કહ્યું કે ઠીક લાવો ત્યારે લખી
 આપુ કહી કંકેતરીઓ લખવી શરૂ કરી ને લખ્યું કે
 સ્વાસ્તિ શ્રી મહેમદાવાદથી લી. રા. રા. મોચી અહ
 વાળાના રીતસર સમરામ વાંચજો બાદ વિશેષ વિનંતી
 સાથે લખવાનું કે આપડા એટના એક વાંજ્યાળાના
 લાડકડા જીણકાનું શુભ લગ્ન આ ચાલુ સાલની સપ-
 ટેમ્બર વદી સાતમ ને વાર શનીનું નીરધાર્યું છે
 અને માંડવા મહુરત તેજ મીતીએ સાંજના સવાસાત
 વાગે છે તો આવા શુભ પ્રસંગે સર્વે સગા વહાલા
 એને સાથે તેડી લાવી મંડપની શોભામાં વધવટ
 કરશે એજ વિનંતી. લી. જગન્નાથેર જ્ઞાતીજંધુ જગો.
 સ. દા. પોતે.

દોહરો.

તા. ક.—અમે મોચી ને તમે મોચકા, મોચીજ મોચામેચ
 જો આવવું હોય તો આવજો, નહી તો કરજોજ કેચાકેચ

અસાડ માસની અગીઆરમી તારીખે કંકેતરીઓ
 ન્યાતમાં પહોંચી ગઈ અને વાંચીને બધા ખજલખી

ઉઠ્યા અને એક પછી એક ટોળે થવા લાગ્યા અને
જોતજોતામાં તો પાંચજ મીનીટમાં પંચ લરાઈ ગયું
લાઇ પછી તો પુછવુંજ શુ. જ્યાં ચાર મળ્યામોચી
કે વાત પડી પોચી કે ઝટ આર ઘોચી.

(કવિતા ભુટના તળીઆ જેવી મજબુત.)

એકરૂટા પોચટી.

રાગ—સાધારણ સકતળી જેવો.

મોચી મંડળ થયું એકઠું, વાંચીને કકોતરીઓ,
જગા મોચીએ જીલમ કર્યો, કહી બેસી ઉઠ્યો બેચરીઓ.
એ મોચીને બીજા મોચકા, લખતાં શું ના કર્યો વિચાર,
માટે ન્યાતબાર નકકી કરવાને. આ પણ સીધીવોચો આર.
મજનો મોચી કહે મરવા દો દારૂ પીને કયું લખાણ;
તો દંડ લઇને છોડી દેવો ન્યાંત બધીમાં કરવું બાણ,
જેઠા મોચી કહે જવા દ્યો, પડી વાત ત્યાં તો પોચી,
કે લાગ જોઈને તુર્ત લાલીઓ. ઝટ આર બીજી ઘોચી.
દંડ કરો દસ ગ્યાલન દારૂ, પીઠા પર લેવી પંગત,
આંખ દબાવી કહે ઇરીઓ, મારો પણ એવો છે મત;

મતો મહ્યા ત્યાંતો મન માન્યા, ને પંચે ઝટ ઠર્યો ઠરાવ
 કે દસ ગ્યાલન દારૂ જુદો, ને પીઠા ઉપર પંગત લાવ.
 ઠરાવ વાંચી કપ્પુલ થાજો, નહીતર રહેશે ન્યાતની બહાર
 સો પચોને સમક્ષ રાખી; આ પણ ત્રીજી ઘોચો આર,
 એવામાં તો આવી પહોંચ્યા, પંચ તણા જે હતા પટેલ,
 નામ મથુરો નખખોદ પુરો; બુદ્ધીમાં પણ ખીજો બેલ,
 જુમ પાડીને એતો બોલ્યો; જગલાને ના જાણો રાંક,
 પગતને દહાડે પીઠામાં; છો બીજી લેવી છાક.
 જગા ઉપરના જુલમ ગુજરો, વધ્યા તૃદ્ધ મુજો મોચી,
 ડોસાઓના દસેક મતથી; પડી વાત ત્યાંતો પોચી.
 બનો મોચી કહે બધા ના બોલો, પટેલ કહે તે પોણાબાર
 ખોડો કહે કે ખબર પાડવા. આ પણ ચોથી ઘોચો આર
 જગા મોચીયા ના છરવાયો, આ સઘળી આરોનો માર,
 કેવી રીતે ન્યાત રીઝાવી, હવે પછી તે પડશે બહાર.

(અપુર્ણ)

પેટ પકડીને હસવું હોય તો ખુબીનો ખબનો
 મંગાવો. કી. રૂ. ૨૧.

દોઢ લાખનું દેવાળું.

(રાગ—રાગોદેવ જન)

દોઢલનું દોઢલ ખેંચાનાં; બોતલમાં બાવીસ હજાર,
 ચૂહા કેપીના થયા ચારસો, બીટી પાનના સો ઠલહાર,
 ગાંજો, ભ ગ નવ ગણ્યાં ગણાયે ઉપલક ટાંકપા સત્તરસેં,
 ત્રણસેનો સુકો તંબાકુ. અઢીસો આખ્યા અત્તરમેં,
 નવી દુકાને નવા દેસના; નવસો નગદી ગુલે છે.
 મોદીની યાદી ભુલ્યો પણ, છસો ચોપડે ખુલ્લે છે;
 નાચ તાપદામા નવસો થયા, ઉસ્તાદોના ઇઠયાસો,
 રડીને રાજી રાખ્યામાં, ખર્ચ થયા બસો ખ્યાત્રી;
 મેજુસ્ટ્રેટે મહેર કરી, મેં માખ્યા લીધા બાવીસેં.
 સદામાં થપ્પડ લાગી, નવસેં ભરવા પગ આવી છે.
 બાણીનું શ્રીમંત સવાસો, સાબ પુર મોકલવા છે,
 વેઈટીંગ રૂમનીલાઈટ ડીપોઝીટ, પંદરસો પોકવવા છે
 ધનીઆરી પાલીના ચાલીસ; લંડારીના પોણાસો,
 બ્યાત્રીનું બગતણ પેસી ગયુ, ગ્યાસલેટના પુરા સો,
 કુત્રો મીસી ફરનીચરના, ચોરાશી ચોખ્ખા માગે;
 બારબરના બાવીસ ચઢ્યા તે, માંડા દેતાં માહુ લાગે,

નાટકના નાયક નરભાનો, નાચ ઘણો વહાલો લાગે,
 અચ્ચીના ખાવીસ હીધા પણ તોય પાછો ચાલીસ માગે.
 ઉત્તેજનમાં એક કોથળી, ટોળીમાં ત્રણસેં વહેચ્યા,
 સ્ટેજ વચ્ચે સનમાન મળ્યું, તે વખતે સવાસો ફેંક્યા;
 વફાદાર વેલી માલણ તો નેઉની નાગણ ઈચ્છે છે.
 તંબોલણ તારાને ત્રેવીસ; તોય હજી મેણું દે છે,
 નવ લેખે નાકર નવ મહીના; બસો બાર બદરૂદીનના.
 તેલાં ટંટાથી ટીપ્પેા; પચાણ પેઠા જમીનમાં,
 દુધવાળીઓ દસ માગે છે; શાક પાનના સાડાબાર,
 મેવામાં એકાશી દેવા, ચલાવવો ચોખ્ખો વહેવાર,
 ફેટીનનો ટટુ ચમક્યાથી, કોચમીનના કર ભાગ્યા;
 છસોનો ઘોડો ગુમાવ્યો, બસો કાચમીને માગ્યા;
 રાવ કવીની રંજત ભેતાં, સોનોસાફા મેદ્યો છે,
 પાછા રોકડા પચાસ લીધા, કવી બડો પહોંચ્યો છે,
 સોળ શોલમો ગોલો માગે; પંદર પશવા આજાના,
 સોનીના સાડી સીત્યાશી, સાઇઠ ટાઇપીન મોલ્તના,
 પુર્ણ લગનમાં થયા પંદરસો, વરઘોડામાં નવસો વીસ.
 પાડોશણમાં છસોનું પાણી. તોય ન કરવા દેતી ધીસ
 સાચકલમાંજ સવાસો પેઠા; મોટરમાં અઠારવીસે;

પેદાંટર એકસો પચાસ માગે, બજારમાં પણ ખાવીસેં,
 ફેાડીનમાં એકાશી ગીની; પાન પટ્ટીમાં પોણી સાઠ,
 સાડાસાતસો સરજન ખાતે, તોય બંદા રહ્યા પોણાઆઠ
 ઘાટ ઘડાગઈ ઘાંચણુ ગુલબી, આડાંખાઈ ખોયા અડસઠ
 ન્યાતે બગી વાત લીધા સો, હજી બસો લેવા ખટપટ.
 નાગર મળીના નેઉ બાકી. ધોખણુ માગે એકાણું;
 છસોસાડ હઈ સગા છ જણુને; આજ કરાવ્યું વહું આણુ
 ત્રણુ સપ્તક પેટીના ત્રણુસો; તેર રૂપીઆ તબલાના;
 સુધરાઈના સત્તર છ આના; બે બાડુ કાઠ ગબલાના;
 એંશીનાં પુસ્તક મારીકો; ધર્મ સમા જે છસો ધમ્યા;
 ચોરાશીમાં થયા ચોદસો; તોય વીપ્ર તો નાજ જમ્યા.
 બઝરીને બાંબળે દેખાડતાં; બત્રીસો ખરચાઈ ગયા
 તોય ગ્રાંટરોડને સફેદગલીના બે લત્તાતો બાકીરહ્યા;

(અપુર્ણ)

અહીંથી બાકી રહ્યું તે ખુબીના ખબનામાંથી
 વાંચી લ્યો; કી. રૂ. ૨૫

(પેટન્ટ એન્ડ ગ્રાઇવેટ વાર્તા નં. ૧)

બાપુજી ગધેડાને પુછડે પાણી એ કહેવત શાથી કહેવાણી. ?

જે ભાઈ ગધેડાને પુછડે પાણી એ કહેવત શાથી કહેવાણી તે તુ ચીત દઈને સાંભળ ગયા સમકામાં ગુજરાતના એક ગામડામાં એક જીવણુ નામનો દરજી રહેતો હતો. અને તે ગામમાં ફક્ત દરજીનુ આ એકજ ઘર હતુ તેથી ગામમા તેનુ માન ઘણુંજ વધી ગયુ હતું, ગામમાં એકનો એકજ દરજી હોવાથી લોકો તેને ભાઈજી કેહીને બોલાવતા, વળી ગામના પોલીસ પટેલ અમાઈદા અને મતાદાર મરઘાભાઈ તથા હબીબખાં હવાલદાર ને રાંમલો રાવણીઓ તેને ખુબ માન આપતા અને દરજીને પોતાની બેઠકોમાં પાસેજ બેસાડતા કારણ કે ઉજ્જડ ગામમાં એરંડો પ્રધાન, એમ જીવણુ મેરાઈ લોકોમાં પુખ્તો હતો. એક દીવસ ઘાણ કાકાના કીકા ની ડગલી શીવતે શીવતે આ જીવણુ મેરાઈના મનમાં એક જખરો તુરંગ ઉઠીઆગ્યો, ને જટ ઘરમાંથી બહારી ને બહાર બોલાવી પાસે બેઠારીને કહેવા લાગ્યો કે, જો હાંભળ હવેથી તારે મને જેવો તેવો ના બણવો; હવેતો

માફનાંમ ગામ પંચાતીયામાં ગણાય છે અને પટેલ પણ મને પુછીનેજ પગલું ભરે છે. અત્યારે જો હું ધારું તો બધા ગામને વેઠે બોલાવું; બર્મરીએ કહ્યું, શું તમારું કપાળ ખાલી ગય્યા મારતાંજ આવડયું છે. આવું સાંભળતાની સાથેજ જીવણ મેરઘના સરખતી મત્રમલ જેવા સફેદ રહ્યમાં ગુસ્સાનાં ઉપરા ઉપરા આમલાં ઉમટવા લાગ્યાં, અને તેની સાથે મીઠાજનાં મીઠા મગસમાં અથડાવાથી ભાઈજીનું લેજી એકદમ બમી ગયું અને એકદમ જોસથી બોલ્યો કે રાંડ જોઈ દેજે હવે આ બદાનો અપાટો, એમ કહી હાથમા ગજ લઈને ગુસ્સાનો ભર્યો જુસ્સાભેર ચાલતો પોલીસ પટેલને ઘેર આવ્યો આવતામાંજ તુરત પટેલે આવકાર દીધો અને કહ્યું કે આવો ભાઈજી કેમ એકદમ આવવું થયું ? જીવણ મેરઘ અપાટાખંધ બોલી ઉઠ્યો કે જીવો પટેલ અત્યારે આખા ગામમાં તો હું એકલોજ છું ને. જો કહી હું ના હાઉં તો લોકોતો છતે લુગડ ઉઘાડાંજ ફરેને વળી જેમ આવન પત્તામાં સૌથી ચઢીઆતો એકા હોય છે, તેમ આપણા આખા ગામમાં હું પણ એક એકોજ છું તો પછી મને કેાઈ વાતનું દુખ રહેવુંજ ના જોઈએ. જીવો અત્યારે તમારે ત્યાં વાળદં વેઠ કરવા આવે છ, અને મારે ત્યાં કેમ ના આવે, પંડલે કહ્યું કે ભાઈજી

એ તો તમે ખોટું બોલ્યા. વાળંદ તમારે ત્યાં તો વેઠ કરવા કદી આવશેજ નહીં. જીવણે કહ્યું કે ત્યારે મારે આ ગામમાં રહેવુંજ નથી, શરણુકે ન્યાત પટેલની છોકરી જોડે પરણ્યા છંછએ એટલે તે ખાનદાન ધરનીદીકરીને ખાંડવા દગવાનું પણ કહેવાય નહિ, તેમ શરીરની પણ ઘણીજ ક્રોમળ છે; કાલેજ છીક ખાધી એટલામાં તો તાવ ચઢી ગયો. આવી દેહની નાજુક છે, માટે મારે કામ કરનાર વેઠીઓ તો જોઈએજ. જો વાળંદ વેઠ કરવા નહીં મોકલે તો હું આ ગામ છોડીને ખીજા ગામ જતો રહીશ. આવું સાંભળીને પટેલે વીચાર્યું કે એક માસ પછી ઘર આગળ દીકરીનું લગન લેવાનું છે અને જો દરજી જતો રહેશે તો કપડાં શીવડાવવાની ઘણીજ આપદા પડશે તેમ ધારીને પટેલે કહ્યું કે જીવો ભાઈજી હું વાળંદને સમજાવીને તમારે ત્યાં વેઠ કર મોકલીશ. જાવ આજથી વાળંદ રોજ તમારે ત્યાં વેઠ આવશે આમ કહી જીવણને સમજાવીને ઘર તરફ વીદાય કર્યો. કેટલીક વારે હજામ પટેલને ત્યાં વેઠ આવ્યો ત્યારે પટેલે તેને સમજાવીને કહ્યું કે ભાઈ નરસીરાત થોડા દીવસ તારે જીવણ મેરાઈને ત્યાં વેઠ જવું પડશે વાળંદે કહ્યું કે બાપા હું તો તમારીજ વેઠ કરવાને બંધાએલો છું હું મારૂં માથું ગયેય કદીએ વહુવૈયાની

વેઠ કરવાતો જાઈ નહી. પટેલે વાળંદને સમજાવીને
 કહ્યું કે જો ભાઈ એક માસ પછી આપડે ત્યાં દીકરીનું
 લગન લેવાનું છે, તેનાં કપડાં વગેરે શીવાઈ જાય ત્યાં
 સુધી તું ચહાય તો છુપી રીતે તેને ત્યાં જજે અને
 ખતાવે તે ફેરો ખાજે જો તું ત્યાં વેઠે જશે નહિ તો
 તે આ ગામ છોડીને નાસી જશે, તો આપણને લગ્નમાં
 ઘણીજ અડચણ પડશે આવું પટેલનું કહેવું સાંભળીને
 વાળંદે વેઠે જવાની હા પાડી. અને ખીજે દીવસે દર-
 જીને ત્યાં વેઠે ગયો. અને ત્યાં જઈને કહ્યું કે ભાઈજી
 મને જે કામ હોય તે દેખાડો જીવણ મેરઠ જોસથી
 બોલી ઉઠ્યો કે કામમાં શું દેખાડવું છે ઘરમાંથી કચરા
 કાઢવાસણ માંજો અને બઈરાનાં કપડાં, સાંઢો, ઘાઘરો
 ચોળી, જે હોય તેમાં સનલાઈટ સાબુ ઘાલીને ધોઈ
 લાવો. અને રાત્રે ટાઈમસર વાળુ કરીને પાછા આવો
 તે મસાલ સજાગાવીને સંચા પાસે મધરાત સુધી ઉભા
 રહો, અને સુતી વખતે બે કલાક કેડો ગદડી ચપી
 કરીને પછી ઘેર આદ્યા જવ એવું સાંભળીને વાળંદતો
 ખુબ ગભરાયો પરંતુ પટેલના સખત દબાણના લીધે
 બધી વાત તેણે કબુલ કરી. અને રોજ વેઠ કરવા લા-
 ગ્યો. વાળંદને વેઠ કરતાં લગલગ વીસેક દીવસો વહી
 ગયા. તેટલા વખતમાં તો આ નરશીરાત મનમાં બળી

ખળોને સુકા તુરીયા જેવો થઇ ગયો, અને :તનેદહાડો તેના રદયમાં અગ્નિના ઉભરા ઉભરાવા લાગ્યા. પરંતુ પટેલનું કામ પુરૂ થતા સુધી આ વાળંદથી દરદરને કાંઇપણ કહી શકાય તેમ નહોતું તેવામાં ભોગભોગ એકાએક જીવણ મેરાઇની ઓદડ મધર જેકોર ડોશી જોતજોતામાં દુંટીયાના રોગથી ટાઢાં પડી ગયાં એટલે જીવણ મેરાઇએ તુરતજ વેઠે આવનાર વાળંદ સાથે આખા ગામમાં ખખર અપાવી કે ભાઈજીના માજી જેકોર ડોશી સાજના સાડા સાત વાગે જમને અપાટે ચઢી ગયાં છે, માટે અભડાવાને આવજો. આવું સાંભળી આ ખા ગામના લોકો ત્યાં આવ્યા. અને મોટી ધામધુમથી ડોશીને વાજતે ગાજતે કાડ્યાં. સમશાનમાં જઈ દહન ક્રિયા કરી. નાહીધોઈને ઘેર આવ્યા, અને બધાં સગાં વહાલાં ટોળે થઇને જોઠાં અને મરહુમ જેકોર ડોશીના ગુણ દોશની ગીતા વાંચવા મંડ્યાં.

વહુજી બોલ્યાં કે મારી સાસુ ગમે તેવાં ગાંડાં ઘેલાં હતાં પણ બપોળોતો એમનાજ ખાપનો તે સાંભળીને જીવણ મેરાઇ બોલ્યા કે:- ભાઈ તે વાતોને હવે પડી મુકો. અને ન્યાતમાં ચીઠીઓ લખો, ને આખી ન્યાતને તેડાવો અને ડોશીના પછવાડે ન્યાતમેજો કરીને ખુબ

હાડો. અને જશ દ્યો. અવશર આગ્યો છે કે આવશે
 કે હવે હું તમોને સલાહ બતાવું તેમ કરો. બુઝ્યોઃ
 અન્નામેરઘને શીઘ્રા સામાનનું કામ સોંપે. અને ધીની
 વાહી ગળા મેરઘના હાથમાં આપજો, કારણકે સગાંને
 જમ્યાનો ખુબ સવાદ પડે. બીજુ એક એ કહેવાનું
 કે પરશે. તમ પંડ્યાને ત્યાંથી પડીઆ પતરાળા લાવજો.
 વિગેરે અંદોખરત કરીને જીવણમેરઘ હુકકો પીવા બેઠા
 ઘરમાં બંદરાએ બારમાનું શીઘ્ર સામાન તથા મસાલા
 વિગેરે તૈયાર કરવા મંડ્યા. અને જોતજોતોમાં તે
 બારમાનો દિવસ નજીક આવી પહોંચ્યો અને ધીમેધીમે
 એક પછી એક બધી ન્યાત અને તમામ સગાંવહાલા
 આવી પહોંચ્યાં જીવણ મેરઘને આંગણે તે મોટો
 મેરઘ એનોજ મેળો ભરાયો તે વખતે જીવણ મેરઘ
 ખુબ દોડથી પેલા વાળંદ પાસે ખુબ વેઠ કરાવા લાગ્યો
 પોતે વિચાર્યું કે આ સાગર ન્યાત સુ જાણશે કે આ
 જીવણ મેરઘને ત્યાં વાળંદ વેઠ કરે છે, તેમ ધારીને
 વાળંદને પોતાની ન્યાત વચ્ચે બોલાવીને કહેવા લાગ્યો
 કે, જો અહ્યા વાળંદ આ જો પેલા સાંમા બેઠા છે,
 તે અમારાં મશીએઈ સાસુના સાગાની દીકરીના
 ભાણેજની દીકરીના સાવકા દીકરા થાય છે વળી પેલા
 જે અસમા પહેરીને બેઠા છે તે તદન ડોસા જેવા

દેખાય છે તે અમારી વડ વેવાણીની દીકરીની દેરાણી
 ના ભાઈના સાળાના મ માણના મસીએઈની દીકરીના
 દીકરાના ભાણેજ જમાઈ થાય છે. માટે ખુબ તરેહથી
 તેમની ચલમે ભરજે અને જરોખર કેડ બાંધીને ચાકરી
 કરજે આવું જીવણ મેરાઈનું કહેવું સાંભળીને આ
 વાળદ તો ત્યાં બળ્યો ધીજ્યો થઈ ગયો પણ શું
 કરે મનમાં સમસમીને શાન્ત રહ્યો અને મનમાં
 વિચાર કરવા લાગ્યો કે જો કદા મારો દાવ આવે
 તોતો આ દરજીની પુરેપુરી કમખખતી લાવું તેવામા
 તેરમાનો દિવસ આવ્યો અને તે દીવસે શરવાણીનો
 ખાટલો પથાર્યો તે વખતે જીવણ મેરાઈએ વાળદને
 બોલાવીને કહ્યું કે અહ્યા નરસીરાત જા દોડ અને
 એકદમ આવડા ત્રીપુડાશંકર ગોરને તેડી લાવ અને
 રખારીવાડામાંથી એક ગાય હાંકી લાવ જે ગાયો
 ચરવા છુટી હોય તો વાછરડીને પણ લાવજે. આવો
 મેરાઈનો હુકમ સાંભળી આ વાળદ એકદમ ગોર
 પાસે આવ્યો અને હાથ જોડીને પગે પડી કહેવા
 લાગ્યો કે મહારાજ આજે મારો દાવ આવ્યો
 છે માટે હું કદી વાછરડાને બહાર બીજું જનાવર
 લાવું તો તમે ચલાવી લેશો? ગોર કહ્યું કે હા જા
 લાવજે એટલે તુર્જ વાળદે કુંભારવાડામાં જઈને

એક ગધેડાનું બચ્ચું પીછાડીમાં વીટાળીને ઉઘડી
 ગોરની આગળ મુક્યું ગોર મહારાજે વીટેલા કપડામાંથી
 ફક્ત ચાર આંગળ પુછડું બહાર કાઢીને બધાંને પુછડે
 હાથ અડકાડવાને કહ્યું અને પુછ પાણી કરવાને માટે
 બધાંએ જ્યાં પુછડે હાથ અડકાડ્યો એટલે ગોરે
 ઉપર પાણી રેડવા માંડ્યું અને ભાગ્યેયો ટુટલો સ્થોક
 ભણવો શરૂ કરી દીધો. કે પુછ અડકતી ને બડકતી
 સમરપયામી કહીને પુછ પાણીની કોયા પુંરો કરી બાદ
 જીવણ મેરાઇએ વાળંદને કહ્યું કે અલ્યા વાળંદ
 હવે આ વાછડીને જ્યાંથી લાવ્યો હોઉ ત્યાં મુકી
 આવ વાળંદે કહ્યું કે ભાઇજી એતો ચરતી ચરતી
 એની મેગેજ ચાલી જશે કહીને ઉપરથી પીછાડી
 ઉઘેડા નાંખી ને ખોલકાને હાંકી મુક્યું. ને ત્યાંથી
 નાસતી વખતે તે એકદમ ભુકી ઉઠ્યું તે જોનાંજ
 જીવણ મેરાઇના ગુસ્સાનો પાર રહ્યો નહી. અને
 વિચાર્યું કે—

જો આ વખતે ઘરતી ફાટી જાય તો માંય પેશી જાઉં
 અરેરે મારા સસરા ધાંયજાએ તો ઘર માર્યું. પાકો
 જીલમ કર્યો, સો ઘરની ન્યાત વચ્ચે ગધેડાને પુછડે
 પાણી કરાવ્યું માટે હવે મારે આ ગામમાં શું મોં

હાથને રહેવું કહી બધી ન્યાતને વીહાય કરી અને પોતે પોતાનો તમામ ઘર ખટલો એક ગાડામાં ભરાવી ગામ છોડી નાશી જવાને તૈયાર થયો એટલે પોલીસ પટેલે તેમ બીજા મતાદારોએ તથા કેટલાક ગામના લોકોએ આવોને કહ્યું કે જાણી વાળંદે ઘણીજ મોટી ભુલ કરી છે. અને અમે બધા એને એ બાબતમાં પુરે-પુરી સહા કરીશું, પણ તમે તો નાજ જશો. મેરાઇ એ કહ્યું કે મારૂ માથુ જયે પણ હું આ ગામમાં હવે રહેવાનો નથી. લોકોએ વહું વહું સમજાવ્યો પણ જીવણ મેરાઇના જીવની મગસમાં ફાંસની વાત ઉતરી નહીં. અને એકદમ ગાડુ હંકાવ્યું. અને ગુસ્સામાંને ગુસ્સામાં ચાલી નીકળ્યો તે જોઈ ગામ લોકોએ તેમ પોલીસ પટેલે વાળંદને બોલાવીને ખુબ ઠપકો દીધો કે ખુબ થોડાક માટે તેં કામ બગાડી દીધું. તે ઠીક કયું નહિ ને નાહક દરજ્જાને છંછેડીને કાઢી મુક્યો. હવે ગામમાં ફાણ શીવશે. વાળંદે કહ્યું કે જાણી જો તમે બધા કહેતા હો તો એને પાછો બોલાવી લાવું પટેલે કહ્યું શું ખુબ હવે તે પાછો આવે. જેણે આખા ગામનું કહ્યું ના માન્યું ને તે તારૂ કહ્યું માનશે વાળંદે કહ્યું કે તમે બધા જોયા કરો એને

મનાવવાની કુંચી મારી પાસે છે પણ જીવો હું એને
 પાછો બોલાવી લાવું છું પણ તમો હવે તેને ગામમાં
 પેસવાજ દેશો નહીં. પણ જ્યારે ગામ છોડીને નાઠો
 તેની ગુનેગારીના રૂપીઆ સો દંડ આપે ત્યારેજ એને
 ગામમાં આવવા દેજો એમ કહીને વાળંદ તુરતજ ઘેર
 આવ્યો અને ખુબ બની ઠનીને બગલમાં ઠેચળી ધાલી
 એકદમ દરજીની પછવાડે ચાલી નીકળ્યો. તે જે રસ્તે
 આ દરજીનું ગાડું જતું હતું તેજ રસ્તે આવી પહોંચ્યો
 અને ગાડાની બાજુમાં જઈને એક માટે ખોખારો
 ખાધો. એટલે દરજીએ તુર્ત તેના તરફ જોયું. અને
 ક્રોધ ભરી આંખે તાકી રહ્યો. એટલે હજમ
 મુછો રગડી હાથનો ઇસારો કરીને કહેવા લાગ્યો. કે
 ભલી નાહી છે, ભલી નસાડી છે. આ બે શબ્દો તો
 દરજીનું રહ્ય વીંધી સોંસરા આરપાર નીકળી ગયા.
 અને એકદમ ગાડા ઉપરથી ધુરકીને બોલ્યો કે અલ્યા
 હજમડા શુ હું તારોજ કાઢ્યો બહિંછું. એમ કહીને
 તુરતજ ગાડું પાળ્યું. અને ગાડુ હાંકી ગામ તરફ
 આવ્યો. તે જોઈ ગામ લોકોતો સ્તબ્ધજ બની ગયા.
 ને દરજીને એકદમ રોકીને કહેવા લાગ્યા કે ભાઈ તેં
 બધા ગામનું અપમાન કર્યું તે માટે તારો સો રૂપીઆ

દંડ લેવો પડ્યો. દરજી દંડ આપવાને કબુલ થયો. અને કરગરીને પાથડી ઉતારીને ગામ લોકોને કહેવા લાગ્યો કે-બાપા તમે મારા સોના દોઢસો રૂપીઆ દંડ કરો પણ હવે એ હજામની બોલી ઉપર મને આ ગામમાં રહેવા દો. પટેલે રૂપીઆ સો દંડ લઈને ગામમાં રહેવા હીધો. તે હીવસથી આ કહેવત કહેવાતી આવે છે કે ગમે તેટલું ખર્ચું તોય ગમેડાને પુંછડે પાણી બાણ્યું ભાઈ વળી આથી વધારે ગમ્મતો વાંચવી હોયતો રાવકવીનું ખુબીના ખજાનાનું મોટું પુસ્તક મંગાવો. કે જેમાં ગજલો, વાતોનો, અને કારસોનો મોટો ભંડાર છે. બાપુજી જરૂર તે પુસ્તક મંગાવો. આવી ગમ્મતોથી મને ઘણું આનંદ થાય છે.

કવિતા કાતર જેવી.

રામ સોય દોરાનો.

વન વગડામાં ગગડો બામ્બો, ગજરાયો ગજલો મેરઘ,
વરનો બાપ વિભાસણ કરતો શુંચવણીમાં બહુ ઘેરઘ

લુંટારાએ લાગ સાધીઓ લાખ ટકાની લીધી લાજ,
 ચુંદાપાક ઘણો ખવરાવ્યો તેતર ઉપર તળાપ્યા માજ
 કેશવ દરજી કાતર શોધે ગજ ગોતે ગોખર મેરઘ.
 હુરીઓ કહે કે કાઠો હોયો આ વીવાની વરસી થઈ
 ભુદર ભાષણથી ઉસ્કેરે કળા ગોઠવે કરસન હમ
 પણ ચોરોને દેખી મેરઘની ચોગર દમથી વેરઘ ગઈ
 કચરો દરજી દાંત કચરડે, મોહન હમ મુછો રગડે,
 બબો મેરઘ કહે બળ્યો આમનખો લાજ લુંટાણી વનવગડે
 ગીરધર હમ કહે ગભરાશોના શનો મેરઘ કહે શોધો દાવ
 ન્યાત એકઠી કરી નગરમાં ચોર પકડવા કરો ઠરાવ.
 હમે ન હીમ્મત હારી જાશો એવું ખોલ્યા અમથો હમ
 દામોદરજી કહે ન ડરશો હતી થવાની તેતો થઈ,
 મરખડ હમને ગડદો વાગ્યો લલ્લુ હમને વાગી લાત
 ખુબી તણા ખજાનામાંથી વાંચી લેજો પુરી વાત.
 સોય સપાટા ગજના ગોઠા કાતરથી અલ્લીજ કતલ
 જંગ અપાટે વધતો જતો જાણે લલ્લુ મોટા મલ.
 બેદાઓને જંપ વળે ના રાત હતી અંધારી ઘોર.
 માંહોમાંહે માર મારતા એક ખીજાને કહેતા ચોર.
 જોવા જેવી જન લુટાણી, પુર્ણ વાંચતાં પડે મળ્ય
 અજબ હીસ્ટરી આ મેરઘની ખુબી તણા ખજાના માંચ.

દોહરો

ગાંના નામે ગામડી, ત્યાં વેવેનો વાસ,
 ન્યાત પટલીઓ નાથીઓ ઉમ્મર વરસ પચાસ.
 વહુતો નામે વીજળી દીકરી નામે ડંઘ,
 લખમણીઆ વેરે વરી તેની શી ગત થઈ.

પેટ પકડીને હસાવનારી આ પુરી સીરીયલ વાંચવા
 ખુબીનો ખબનો મંગાવો. કી. રૂ. રા.

વંડરપુલ હાસ્યવિનોદ વાર્તા નં. ૬

ગયા વરસના ડીસેમ્બર માસની દરો આઠમઉપર
 એક લીખી નામની વાણીઅણુ બાઇએ વરત ઉજવ્યુહુ
 અને તે દીવસે કરેલા અપવાસમાં ફરાળ તરીકે ખાવામાં
 ફક્ત બાજરીના કાચા દોટની કુલેરના લાડુ અને રાત્રે
 પલાળી સુકેલાં મઠ અને બાજરીનોજ ઉપયોગ કરવાનો
 હતો. પુરી મરબદી અને હાટની કેપેલી આ લીખી તે
 સવારમાં ઉઠી ત્યાથીજ લુખને પોસ્ટ કરવા લાગી પોતે
 વહેલી વહેલી નાઇ પોઇને તૈયાર થઇ ગઇ તેમ ધણીને

અને છોકરાંઓને પણ ખુબ ધમકાવીને જગાડયાં અને દવરાવી ધોવરાવીને ટેન્ચન બનાવી લીધાં. પછી પોતે એકદમ દોડતી મંદીરમાં જઈ મંગળાનાં દરશન કરી આવી અને ઘરમાં આવી ફરાળ ફાકવું શરૂ કર્યું. તે અરતી ગઈ ફરતી ગઈ ઘરનું કામકાજ કરતી ગઈ અને કાચુ ચવાણું ચરતી ગઈ આખો દીવસ આવું કાચુકોરૂ ખાવાથી પેટમાં ગડગડાટ થવા લાગ્યો અને ચુંક આવવા લાગી તેથી ભીખીએ વીચાર્યું કે હજી સંધ્યાકાળ છે. રાત પડી ગઈ નથી ત્યાં સુધી હું ઝાડે ફરી આવું આમધારીલોટો ભરી ભીખી વહેલી વહેલી ગામની ભાગોળે ગઈ તેવામાં ત્યાં છુપાઈને બેઠેલા ચાર ચોરો આ ભીખીને જોઈ અને ધીમા ધીમા તેની પાસે ગયા અને એકદમ પકડી લીધી અને દાગીના ઉતારી લેવાને તૈયાર થયા. ત્યારે ભીખીએ તેમનું વિનંતી કરીને કહ્યુંકે જુઓ તમે મારી એક અરજ સાંભળો. પછી ભલે તમામ દાગીના હુંજ તમેને ઉતારી આપું છું. ચારમાંના એકે કહ્યુંકે બોલ શું કહેવા માગે છે. ભીખીએ કહ્યું કે ભઈશાખ આ દાગીના લઈ જાવ ને જો કહેતા હોતો આથી દસ ઘણા દાગીના હું તમેને લાવી આપું પરંતુ માફ એક દુખ ભાગો ચોરોએ કહ્યું કે બોલ શું દુખ છે ભીખીએ કહ્યું ભઈશાખ મારેને મારા

ભાવડાને આ વ્રજ દીવસથી ટકરાર ચાલે છે. અને મને
 શાજ બાંધી બાંધીને માર મારે છે વળી રોચેા માવડીઓ
 છે એટલે માની શીખવણીએ ચઢીને મને મારી નાંખવા
 કરે છે તો જો તમે મને અહીંથી બહાર ગામ લઈ જાવ
 તો હું રૂપીઆ દસ પંદર હજારનું ઘરેણું લઈઆવું કહીને
 ભાગી ખુબ રડી ગઈ તેથી ચોરોને દયા આવી અને
 કહેવા લાગ્યા કે જો હમે તને જવા દઈએ છીએ માટે
 દાગીના લઈને વહેલી આવજો. ભીખીએ કહ્યું કે વાર જુવો
 મારું નામ ભીખી છે, અને પેલુ સામુ દેખાય છે એજ
 મારું ઘર છે જો કહી મને આવતાં વાર લાગે તો તમે
 ત્યાં આવીને ભીખી, ભીખી, કરીને ખુબ મારજો. ચોરોએ
 કહ્યુંકે ઠીક જ ભીખી ત્યાંથી પાણીનો લોટો ઢાળી દઈને
 પસાર થઈગઈ ને આવીને ઘરમાં પેસી ગઈ ને ખારણું
 ચોકસ ખંધ કરી દીધાં અને પોતે પથારી કરી નીરાંતે
 સુઈ ગઈ ત્યાં ચોરોએ ભીખીની ઘણીજ રાહ જોઈ
 છેવટ મધરાત વીતી ગઈ પણ ભીખીનો ભણકાર પણ
 સંભળાયો નહી. એટલે ચોરો તેણે બતાવેલી જગ્યાએ
 તેના ઘર પાસે આવી પહોંચ્યા. અને ભીખી એ ભીખી
 કહીને ખુબ પાડી એટલે ભીખી તુરતજ બેઠી કે ભાઈ
 નહોતી શીખી તે શીખી હવે કાચુ કેરૂ ખાઈશ નહી

અને અહુરી અઘાણી થઇશ નહીં ભીખીનુ આવુ લેદમણુ
ભાવણુ સાંભળીને ચોરો વીઠુ મોઢુ લઇને ચાલતા થયા
સરજયા મહેરખાન આ વાત ધ્યાનમાં રાખજો. કે ભીખી
આ ભીખી ભાઈ નહોતી શીખી તે શીખી, હવે કાચુ
કોરૂ ખઈશ નહીં અને અહુરી અઘાણી થઇશ નહીં.

(હડહડતો જમાનો.)

મનહર હંદ

રાગ જનગમરો.

વિપ્રોં થયા વિદ્યા હોણુ દુર્ખજ દશા છે હીન,
લલનામાં રદ્યા લીન સાધુઓ શિકારી છે;
મન તો થયાં મલિન પિન્ડ અતિ થયા પીન,
આજસે થયાં આધિન નર અને નારી છે.
ધર્મો તો થયા નવીન મન થયાં ભીન્નભીન્ન,
ખોદણીથી થયા ખીન્ન અંગમાં આજારી છે;
કહે કવિરાજ હવે લોકો તણુ બેઠા લાજ,
ચોટલીમાં ચોર પડ્યા જનોઇઓ જનારી છે.

દાતા નૃપ લોજ મયો દાની ત્રપ કર્ણ મયો,
એ દાન વીર દાનીઓની મુર્તિઓ કંઈ ગઈ;
હરીચંદ્ર હીમ દાની બળિ જેવા મયદાની,
હાલમાં તો ખેદાની હજારો માંહી રહી ગઈ.

આ સમય માંતો અતિ કુપણ ને અભિમાની,
નાદાની બેઠમાનીને ચેતાની દીપી રહી;
કહે કવિ ચેત્તીનેના કોચ પર મચ્છરદાની,
ખાલી ખાનદાનીમાં એક ચાચદાની રહી ગઈ

૩.

દંડીઓ પાખંડી થયા ફવાહીયા પરમ હંસ,
પંજરા પ્રપંચી થઈ ફેવ શેવા ટાળી છે;
અધર્મ વેદ થયા વેહીયા વિશાલ થયા,
જ્યોતિષ વેન્તાઓની અસત્ય સાથે ચારી છે.

ગુમાની થયા ગવૈઆ માની થયા મોટા જન,
ત્યાગી ધરખારી અને ગૃહી અવીચારી છે;
લઠધારી મઠધારી માયામાં રહે મશગુલ,
ચંડાળ ગુરૂની ચેલોઓની સાથે ચારી છે.

લલાટમાં લાંબા લાંબાનિલીલકને તાણે વળી,
જન બધા બાણે ચિ-ત્ત લજનમાં ભારી છે;
ભગતડા થઇ નીત્ય વડી વડી વાતો કરે,
ધર્મતણા ઢાંગી પેતે પુરા અનાચારી છે.

હરસેજ હોટલોમાં જમે હાલ સમયમાં,
હિન્દુઓની દશા હાય ભારે ભયકારી છે;
સનાતન તણું છેક થાવા બેઠું સત્યાનાથ,
વિનાશકાળે તો મતિ વિપ્રિત થનારી છે.

જગતમાંહી ભકત ઘણા બગલા ભગત બન્યા,
જુગટીઆ જોગટાઓ જુઠા જટાધારી છે;
નદી તીરે એક પગે ઉભા ઉભા ધ્યાન ધરી,
બગલા તપશીજીએ માછલીને મારી છે,

રેલવેના પાટા જેવાં-તીલક કપાળે તાણી,
મોટા મણકાની માળા ડોક વિષે ધારી છે;
કહે કવિરાજ હવે ઉગારો હે અવિનાશી,
અંતરમાં મને એક આશ તો તમારી છે.

મુજ થયા શેઠીઆને વાણીતરો થયા ચાવ
મુસદ્દીઓ મારીખાસ, ખદકની ખુવારી છે.
હાકેમદારો તો હાલલીએ; દંડ છાના માના
શાક દુધ દાતણ સુધાન્ત લાંચ પ્યારી છે.

ન્યાય તણી રેખમાં; મારેછે મેખ મુનસફે
સત્યનું, અસત્ય કરવાની રોજગારી છે.
ભીખારી અપાર થયા; વેપારી નાદાર થયા
થાપણો જમાંથતે; દેવાગાની તૈયારી છે

અતિછે મજરદાર માલદાર છે મજુર
ચોકીદાર ચોર; દયાવાન દુખ કારી છે.
તસ્કરને છોડીદીએ; શાહ તુલો દંડ લીએ
ચુગલ ખોરોનો ઈતખાર આજ ભારી છે.

શાધુને દેખી છલકાય; પાખંડીના પુંજે પાય
ભુંડાઓએ તો ભલાઈ; મનથી વીસારી છે.
કહે કવીરોવ આપું જોયું; મેંતો કંઈક સ્થળે.
આજ કાલ દોઢીઆની મોટી મારામારી છે.

હાલની તાજી હીલચાલના આવા મનહર; મનને
સચોટ અસર કરતા અને જર્મોનાનું પુરેપુરું જ્ઞાન કરા
વતા અને વાંચતાં મનને આનંદ ઉપજાવતા એવ.
મનહરોનો મોટો મનહર કેવળ ખુબીના ખજાનામાંથી
વાચી લેશે.

હાલની તાજી હીલચાલ.

મુંબઈ ઉદ્દેશ અજંબા નગરીમાં ભારે બીજને
સમાં ભરાઈ પડેલા ગુજરાતના નકલી વેપારીઓ
કવાલી બહેરાના કાન જેવી.

તાલ લંગડાની ચાલ જેવો.

સેરપલ સાંગ.

પ્રવાસી ગામડા ગામે બધીએ ડાશીઓ દેખી
પુછેલા તેમને પ્રશ્નો પુરૂષ સંખ્યા કમી પેખી
પ્રવાસીને મળ્યો ઉત્તર ગયાછે શેઠ મુંબઈમાં
અમારા જેઠ પણ જઈને કદે છે વેઠ મુંબઈમાં

હીયરજી દોઢીઆ માટે હીએ છે દોટ મુંબઈમાં
 કુવા ફેરીતણેા ધંધો કરે છે કોટ મુંબઈમાં
 ચચ્યાને ચાહની હોટલ પીતાજી પાન લોવે છે
 બપાવા વેચતા બોતલ, જમાઈ ભેષ ભેવે છે
 ભલાભઈ તો ભુલેશ્વરમાં; જઈ ઉપદેશ આપે છે
 મળેજે દાન એનાથી; ક્ષુધાનું દુઃખ કાપે છે
 બનેવી માટલાં માંડી; પરબનું પાય છે પાણી
 લખે નજીદોઈ નામુને; ધણીજી ભુંજતા ધાણી
 ગલીમાં ગાંઠીઆ વેચે; કુશળ કંદોઈ છે કાકા
 અને મારફીટમાં મામા; ગણે કાપડ તણા તાકા
 કરે છે સેરનો સદો; ભણ્યો બાણેજ મુંબઈમાં
 નથી પુતર તણો પત્તો; હશે મવાલી મુંબઈમાં
 નથી ત્યાં સાથરો સુવા; નથી ધરબારનો પત્તો
 ધણાતો ઓટલે સુતા; ગીલીચ ગંધાય જ્યાં લનો
 મરે મંદવાડ વેઠે છે; છતાં ભેતા નથી બગી
 બીબા ધંધા પડયા બહોળા; છતાં મુંબઈની દહેલાગી
 જરૂર વિદ્વાન કે ધનવાન; માટે એ સ્થાન સારૂ છે
 પરંતુ દુર્બળા માટે; નકંથી એ નહારુ છે.

ગયા છે ગ્રામ્ય ઉદ્યોગો; પડ્યાં છે ખેતરો ખાલી
પરંતુ શો પવન વાયો; દિશા દક્ષિણની જાલી
(વાહરે મુંબઈ માવલી; કમાય રૂપીઓ ત્યારે પડી
રહે પાવલી]

આવી મુંદર અને હાસ્ય ભરી કવાલીઓ અને ગજલો
વાંચવી હોયતો ખુબીનો ખજનો મંગાવો; કી. ૩, ૨૫

રાવ ઠવિની મુંબઈની મુસાફરી.

ખસલ શેરસરોડના ફોજતા જેવો

રાગ શેકલેન્ડરોડનો.

ગુલાલ વાડીમાં ગજરાયો; ધસમસતો ત્યાંથી ધાયો
શેકલેન્ડના ફર્ટ પગથીએ; ગોળપીઠા પર હું આયો
આગળ જતાં અંજાંજા રંગતો; સુંજ નજરે લાગી પડવા
આનુ આનુ નીહાળતાં તે; માણસ રંડીને ભડવા
કંઈક જગ્યાએ ચોરડીઓ તો; રંડીથી ઉભરાઈ રહી
એકએક પીંજરમાં આઠઆઠ વાંદરી; માળામાંપણ માયનહિં
ભાડે ખાવું ભાડે મુવું; રહેવાનું પણ ભાડાથી
તોય ભરી ભરપુર છે મુંબઈ; વેશ્યાઓના વાડાથી,

કોઈ ગલીમાં ગોથાં ખાતી; કોઈતો અડી અટારીમાં
 કોઈ હરવાજો કરે ડોકીયાં; કોઈ બેગીરહે બારીમાં
 કોઈ રખડતી રસ્તાપર; કોઈ પડી નીચે કુટ પાળીમાં
 કોઈ કર્કશા ઉભી ઉભી; જોકાં ખાતી જાળીમાં

અલબેલી ઈશારા કરતી; જોતી ધારી ધારીને
 મધ પેઠેલા મીસ્ટરને ઝટ, હાંકે ઝાડુ મારીને
 કુટણીઓ પણ કલાસ ગોઠવી, બારીમાં જઈને બેસે
 રોજ રવડના આવે રાત્રે, મરજી હોયતે મધપેસે

કઈ રાણા કઈ રંક શ્રીમંતો, વૃદ્ધ જુવાન અને બાળા
 ચાર ચાર વાર ચઢી ઉતરે, રાત્રે રંડીના મમ્મા
 હીણભાગીણીના હોલ કુંડમાં કંઈક જનો કુદી પડતા,
 ધુશી જતા ઘણા હર્ષથી નીકળતાં દીસે રડતા;

પડે ચાંદીઓ થાય પરમીયા તોય કરમીઆ ઝપેના
 મારીબાના મંદીરમાં જઈ કાળું કરતાં કંપેના

કરી નકામા કાઢી મુકે ઉપરથી દઈને ઝાડુ,
 તોય કુકરમી કામી કુતરા દેખે ગોળ તણું ગાડું.

ઉપલે માળે ઇંજડા રહે છે વચમાં વસતી વંતરીયો
 થડ કલાસમાં તદન ઠાઠીઆં પડોશમાં વસતી પરીઓ

ગાનતાન શુભતાન ઉડાવી સંગીતથી સંતોષ કરે
 પિસાચણી પાપીણીઓખીજી ધનને જોખન બેઉ હરે.
 મંડી સરખા મુખડા ઉપર પાવડરનુ મારે પોતું
 ના માને તો નક્કી કરવા બા તારી નજરે જોતું,
 બળ બુદ્ધી હીણ બેકફાસ્ટનું બોર્ડ બરાબર વાંચીને
 મુંઢર એકસીઝર સગગાવી પીલા હાલિસ પર પંદાંચીને
 પછી ગયો પરબારો ત્યાંથી વાઇટલેનની તરફ વળ્યો
 સફેદ ગલીમાંથીજ સરકતાં એક મુરખો મિત્ર મળ્યો
 સલામમાં દીધો સમજાવી ને ત્યાંથી આગળ ચાલ્યો
 એવામાં એક દેશી મડમે ઝડપ દઇ મુજને ઝાલ્યો
 કમોન સર યુ કમોન કહીને ઇંગ્લીશમાં એતો બોલી
 બાથે ભુંડી કલકત્તાના કુંભારના ઘરની બોલી;
 અહાથી છટકી આગળ બતાં નજર ફેરવી મે ઉંચી,
 વિહાણતી વાંદરીઓ જેવી નીરખી સો નાકે બુચી.
 કોઇ ચાઇનીસ ને કોઇ જોપાનીસ ઇંગ્લીશ ને હાફકાસ્ટ અતી
 ડોળાં સરખી રક્ષણી રાંડો રસ્તાપર બહુ રડવડતી
 અમોસના અંધારા જેવી ચુડવેલ સરખા ચહેરા લઇ
 કુંભારજી રાંડો કુટાતી ત્યાં મુજને નજરે દેખઇ

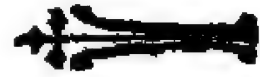
ત્યાંથી ફરતોફારસરોડ પર આવ્યો દ્રામ તણી આશે,
 પુછ્યું કે ભાઈ દ્રામ પરેલથી કોલાએ ક્યારે જશે
 દ્રામ આવી પહોંચી તેવામાં હુંતો જટ બેઠો અંદર
 ટીકીટવાલા કહે કહાં જવગે મેં બોલા બોરીબંદર
 આનો લઈને ટીકીટ આપીતે મેં મુકી ગજવાની મહ
 બોરીબંદર આવી ગયું પણ હું તેમાંથી ઉતર્યો નહી
 એવામાંઈન્સપેક્ટર આવ્યો ટીકીટ બેઠ લાગ્યો કહેવા
 બોરીબંદરકા ટીકીટ તુમારા ઉધર કાયકુ ઉતરાના
 દ્રામ ઉભી રહી તેવામાં કે હું તો જટ ઉતર્યો હેઠો
 ફર્યો હું પાછો પગે ચાલતો પછી દ્રામમાં ના બેઠો
 મંગળદાસ મારટીટકને થઈ ચેકમેમન સ્ટ્રીટમાં આવ્યો
 હવે પછીનો હેવાલ સંઘળો અન્ય બુકમાં દરસાવ્યો.

શુલાલ વાડીમાં થયેલો ગોટાળો વાંચવો હોય તો
 ખુબીનો ખબનો મંગાવો, કી. ૩. રા.

અરેતરની ગામડીઆ ભાપાનુંભેદી ભજન

(રાગભોજ ભગતના ગુથેલા ચામખા જેવો.)

ભજન નં. ૧

એ ત્રણનો સંઘ ના કરો મારા ભાઈ,
વાણીઆ હોનીને ત્રીજો હઈ.

હાંભળો આ વાત કહું હાચી,
એ તઈણથી દુનીયાં બધી થાચી.

દરજી કહે અમે કાપલાજ ચોરીએને,
કોઈનેય છોડીએજ નહ.

મુવા પછી જ્યારે મીલકત તપાત્રી તેમાં,
બજ ને કાતર રઈ એ ત્રણનો.

કડકા ચોર્યાને વળી કાપલાજ ચોર્યાને,
નેકામાં નજર ગઈ.

ઘરેણાં ગાંઠાં વેચી ખાધા હતાં,
છપ્પનીઆ કાળની મઈ. એ ત્રણનો.

દરજી પહેલાં શાથી રહેતાજ દુખળા તે,
સાંભળો સરવે ભઈ.

લોકોની પહેલાં ધરાકી બાંધતા,
મણ દાણાની મઈ.

એ ત્રણનો.

ગજાનાં કેડીઆં હાથેજ શીવતા,
ચાર પાંચ પૈસા ભઈ.

અડધુ તેમાં વળી ઉધારે જાયને,
અડધા તો આવેજ નઈ.

એ ત્રણનો.

કોટ પાટલુન અને ખમીશને જાકીટ,
પહેલાં આવુ કશુ નઈ.

અંગ્રેજ સરકારે જ્યારે હંથા આવ્યા,
ત્યારે મેરઠને ચરખી થઈ.

એ ત્રણનો.

ખોંખારો કરતામાં ખારે ભરાવ છે,
એ કુટેવ તમારી ના ગઈ.

શુરૂ પરતાપે ગાવે ભગતરાજ,
ખરેખરી વાત કઈ.

એ ત્રણનો.

ભજન નં. ૨

(રાગ-ઉપરનો ને ભજન નીચેનું)

સાંભળો વાણીઆની વાતુ. મુળમાંખોટુ લખે ખાતુ
વાંણીઆ કહે હમે વૈસ્નવ કહેવાઇએને વરણ હમારી બહુ ડઠ
નાઇ ધોહીને તીલક કર્યા પછી, પાપની દલમ સઇ
એ ત્રણનો.

સાચુ ને જુઠું નામુજ લખતાં, ઉમ્મર બધી વહી ગઇ
પોતાના જીવનું ઉંધુ વળો ગયું, તેની ખબર નવ રઇ
એ ત્રણનો.

બધા મુલકને લુંટીજ ખાધો, પછી પાપની ગાંસડી થઇ
મુવા પછી જ્યારે મળી ચોરાશી ત્યારે ડાપણમાં વાટ ઉઠી ગઇ
એ ત્રણનો.

સાચુ બોલ્યાના તો સમજ ખાધાને, જુઠું જુખાનેજ રઇ
ગરીબો કેરાં ગળાંજ વાઢતાં, વાણીઓ તરસ ખાય નઇ
એ ત્રણનો.

કરેલાં કરમો તો ભોગવવાં પડશે, એમાં તો ચાલશેજ નઇ

ગાયોના પેટે તમે ગોધલા થઈને, જશો ધારાળાને તઈ
એ ત્રણનો.

હજોજ જોડશેને ગાડેય જોડશે, શી રીતે રહેશે તે સઈ
ચુર પરતાપે ગાવે ભગત રાજ; ખોટું લગાડશે નઈ
એ ત્રણનો.

ભજન નં. ૩

(ભજન તળીયાનું ને રાગ ટોચેનો)

સુણજો સોનીની વાતુ, એમનું જખર ચાલે કાતુ
સોની કહે અમે સોનુજ ચોરીએને, કથીર ચોરીએજ નઈ
અમે તેવાને અમે ગોથુ ખવાડીએ, આંખ મીચતાની મઈ
એ ત્રણનો.

હાથમાં રાખે છે ચીપીએને મોં રાખે છે ભુંગળીનીમઈ
આંખો મીચીને કુંકવાજ માંડે; એને પ્રભુતણેા ડર નઈ
એ ત્રણનો.

સુખ થકી બહુ મીઠું ખાલે પણ, શુરતા શઘડીની મધ.
 'શુ ના ચ ત્રે તો રતી ઢાળીદે, પણ ચોખ્ખું તો આલેજ નહ
 એ ત્રણનો.

પ્રાણીયું ક્ષત્રી વૈશ્ય શુંદોને લુટયા કોઈનેય છોડયાજ નહ
 સગી બહેનનું જેણે સોનું ચોર્યું તે બીજાને છોડશે નહ
 એ ત્રણનો.

આ જગતમાં ત્રણેએ ચોર છે, વાણીયો સોની ને સઘ
 દેશ બધાને લુટી ખાધો, પણ તેની ખબર નવ રહ,
 એ ત્રણનો.

લોભરૂપી વાણીઓ, મોહરૂપી દરજી, કપટરૂપી સોની સઘ
 શુર ગમ લેઝને ગોતી જોશે તો એ જડશે કાયાની મધ
 એ ત્રણનો.

શુર પરતાપે ગાંધે ભગતરાજ, જુદું કોઈ માનશે નહ,
 આ શીખામણુ કાઢે અલેખે તેની ખાવડી ખુડી ગઈ.
 એ ત્રણનો.

આવાને આવા જ્ઞાન સાથે ગમ્મત આપનારાં
 તાલ સુરનાં સાચાં આ ચાલુ જમાનાનાં લેદી ભજનો
 વાંચવાં હોય તો ખુબીનો ખજાનો મંગાવો કી. રૂ. ૨૥

રમુજ દુયકા. નં. ૧

કયું હો રામરતન લેયા અમી આપ કહાંસે આયે? ભાઈ અમી તો આયા એક લાડખાડિ લેએકી મર્મયત મેસે. અરે ઉસકુકયાલયા એકદર ખઈહા ખઈહા મર ગયા અરે કાહેસે મરગયા? ઉસ્કુ સાપનને કાટા. ભલા કહાં કાટા અરે ઉસ્કી નાકન પર ચાર અચ્છા હુવા કે આંખન ખચ ગઈ ભાઈ શીર ઉસ્કુ કહાં પર ગાડા! ગુલરવા કે દરખત નીચું અચ્છા ખીચારા પડા પડા પકે પકે ગુલર વાતો ખાયગા. (ગુલરવાનુ દરખત એટલે ઉમરડાનું આડ.)

દુયકા નંબર નં. ૨

એક વાણીઓ પોતાના સોળ વરસના પાટવી દીકરાને દુકાન સોંપીને ઘેર ખાવા ગયો. અને દીકરાને કહેતો ગયો કે મારી ગેરહાજરીમાં જો કોઈ ઘરાક આવે તો તેને સંભાળીને સોદો આપજે. વાણીઆના ગયા બાદ થોડીવારે એક માણસ ખસેર તેલ માચ

તેવડો મોટો સીસો લઇને આ ચોઠની દુકાને આવ્યો.
 અને પેલા છોકરાને કહ્યું કે ભાઈ આ સીસામાં બે
 પૈસાનું મીઠું તેલ આપ. કહી બે પૈસા તે છોકરાના
 હાથમાં મુક્યા. છોકરાએ ઝટ દઇને તે પૈસા ગદલામાં
 નાખ્યા અને પેલા ધરાકને પુરેપુરો સીસો તેલથી
 ભરી દીધો. તેવામાં તેનો બાપ આવી પહોંચ્યો. અને
 પુછ્યું કે ભાઈ કેટલાનું તેલ આપ્યું છોકરે કહ્યું બાપા
 બે પૈસાનું. આજ સાંજળતાંની સાથેજ વાણીઓ તો
 એકદમ હુબકી ગયો, અને એકદમ ગુસ્સે થઇને દીકરા
 ને કહેવા લાગ્યો કે બેવકુફ બે પૈસામાં આટલું બધું
 તેલ અપાય. સોળ વરસનો સોમલો થયો. તોય તારી
 અકકલ ક્યાં બળી ગઇ છે. છોકરે બુવાબ દીધો કે
 બાપા તમે પણ મારાથી બેવડા બેવકુફ જણાઓ છો
 કે વાંક ગુન્ડો તપાસ્યા વીના ખાલી મનેજ વઢો છો
 અને ધરાકને તો કશું કહેતાજ નથી. મોટો વાંક તો
 એ ધરાકનોજ છે કે જ્યારે એને બે પૈસાનું તેલ જો-
 ઈતું હતું ત્યારે એ બાણી જોઇને મોટો સીસો કેમ
 લાવ્યો માટે વાંક માત્ર એનોજ છે બાપ દીકરાની આ
 બુદ્ધિ જોઇને મનમાં ને મનમાં બળી મુઓ.

એક માણસ હોટલમાં ચા પીવા આવ્યો. હોટલ
વાળે ચાનો કેપ ભરીને તેના મોં આગળ મુક્યો.
તેવામાં તે ચામાં એક માખ પડી, તે જોઈ પેલા મા-
ણસે કહ્યું કે ભાઈ આ ચાના કપમાં તો માખ આવી
છે. હોટલવાળે જુવાળ દીધો કે ભાઈ જો પૈસાની ચામાં
માખ નહી આવે તો શુ હાથી ઘોડો આવે મારે
મીરે રહીને કાઢી નાખો અને ચા પી જવ અને જો
જઈ આપી સીધા થાવ.

ડસ્ટુર એકડમ દુરથી ડારતો ડારતો આવીયો અને
આંખ પાની ભરીને જોડીયો કે માઈજી માઈજી આપરો
પેસ્ટન કુવામાં પરી ગિયોચ. મરેરે જો ઘરી જોસવાનો
બી કરાર નહી. લાવટો પેલી ચોપરી ટેમાં હું જોઈ
કહાઈ કે પાનીમાં ડુબટા માનસને કેવી રીતે બચાવવું
જોઈએ.

નવ વાગે નીસો ચઢ્યો કે સીસો ધળ દઈને
હાથમાંથી નીચે પડ્યો અને કુટી જતાં બહુબહુ લઈ
અવાજ થયો. એટલે બાળુજીએ જાણ્યું કે કેમ સમી

વહની આવીને પગે પડી અને તેના હાથનીજ ગંગડીએ
ખખડી, તેમ ધારી ભાઈજી મન મનાવા આવેલી માનુ-
નીને કંઠે લેટવા નીચા નમ્યા. અને પલંગમાંથી એક-
દમ હેઠા પડ્યા. ને હાથમા કાચની કરચો પેસી ગઈ.
'અને પુષ્કળ લોહી નીરુધ્યું. એટલે તુરતજ ભાન
આવ્યું કે આતો શશીવહની નહી પણ સીરો કે ઝટ
ઉતરા ગયો નીચો.

—

કેમ મીસ્ટર આટલી રાત્રે સ્ટેશને. કાં મેલમાં
જવું છે કે શું ? ભાઈ મેલમા જો જવું હોત તો
દીવસેજ ન જાત. આ તો ખીસ્સાના છંદએ ખાલી,
એટલે રાતની ટ્રેન જાલી ચાલો એ પણ ઠીક કયું.

—

બદમાસ આટલી નાનાં ઉમ્મરમાં ખીસ્સાં કાત-
રવાનો ધંધો કરે છે તો તને સજ કેમ ન કરવી જોઈએ
સાહેબ મારો બાપ બુઢો થયો છે છતાં લોકોની બઝ-
રીઓ ઉઠાવી લાવીને વંચી ખાય છે માટે પહેલો તેને
તો પકડો. પછી હું તો છુંજ.

કોણ જાણે આ રૂઢામાં શુ ચમત્કાર છે કે લો-
કોને આટલી બધી તેની ચાહના વધી પડી છે ? ભાઈ
કેમ ના વધી પડે જુવો તેમાં દુધને સાકર ભાદોભાર
છે. પણ જે હવણાં કાળીજીરી કરીઆતુ અને કડવો
લીમડો એ જાણે લેગાં ઉકાળીને જે તેની રૂઢા બના-
વવામાં આવે તો પછી ચોદેય લોકોમાં કોઈને રૂઢા ન
ભાવે. ભાઈ ગુજરાતી તો એટલુંજ સમજ્યા છે કે
ગળથુ એજ ગળથુ અને બીજુ બધુય બળથુ.

— — —

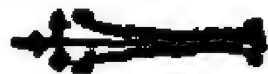
વીશીને ખાટલે વરધભાઈ પોઢ્યા. અને ત્યાં
આવીને એકદમ ઉકાળએ ઉઠાડ્યા. ને પુછ્યું કે પેશાબ
કરવાની જગ્યા ક્યાં છે. પેશા સમજ્યા કે મારું ગામ
પુછ્યું, તેમ ધારી તરત બોલ્યા કે જંબુસર પેશાબથી
નિવાર્મ રહેલા ઉકાળ સમજ્યા કે ચંબુસર. એટલે
તુરતજ તેમણે પલંગ નંચે પડેલો પાણીનો ચંબુ
પેશાબથી ભરી દીધો. કોણ જાણે પછી એ તે કોઈએ
પીધો કે ઢાળી દીધો તે જાણતા હો તો કહેજો નહીતો
ખુબીનો ખજનો લેજો એટલે ખબર પડશે.

— — —

જો બેટા હું તને છાની શીખામણ આપું છું કે તારી મા જ્યાં જ્યાં જાય ત્યાં ત્યાં તારે તેની સાથેજ જવું. અને પછી તે બધી વાત આવીને મને કહેવી. ના બાપા એ વાત તો હું તમોને નહીજ કહું. કારણકે મારી મા મને તેડી જાય છે ત્યાંતો આબંદા બેઠાબેઠા બદામ પીસ્તાં ખાય છે. હાથરે બાપ કોઇ ગાંધીએ ઘર ઘાડ્યું. ના બાપા આ તો મગના મોચીએ આ-
લ્યું. તેનું કેવું વગોણું આલ્યું તે અન્ય પુકમાં આવશે.

(પુકત ઉમ્મરે પહેંચેલો ઉલ્લુ,)

એક બીમાર માણસને દવા આપતી વખતે ડાક્ટર સાહેબે કહ્યું કે તમે ઘેર જઈને આ દવા પાણીમાં લેજો આ બીમાર ઉલ્લુ ઘેર આવી એક પાણીનું મોઢું ટપ ભરાવી અંદર ગળા સમાં પાણીમાં બેસીને દવા પી ગયો.

(ગમ્પીઓની કોનફરન્સ.)

એક કન્ટી કવિતા.

રાગ:—ગમ્પીદાસના મોં જેવો,
ગમ્પીને ઘેર ગમ્પી ગયા, કહે સાંભળો ગમ્પીજી.

ખાર હાથનું બીજો રૂ ને મધ તેર હાથનું બી,
 કોણુ દશ કળશીનું એક તે, મેં મારી નજરે 'ભાજ્યું',
 સવાસાઠ મણથયું શકરીયું, નવ મણનું મરચુ ન્યાજ્યું.
 ત્યારે ગમ્પીજી કહે વાતગજબની, મુખોએક ખ્યાશી મણનો.
 અગીઆર કળશીનો એક લેડો બોજ બસો મણ બે મણનો.
 ત્યારે અનધર ગમ્પી કહેએક દીન હુંતો અમદાવાદ ગયો.
 ઇસ્ટેશનથી ઉતર્યો એવો, વીશીમાં જઈ રાત રહ્યો,
 વાળુ કરીને સુતી વખતે વીશી વાળે માંડી, વાત
 કહે મેં દીઠો કેળનો કાંટો, લાંબો એકસોએશી હાથ,
 ત્રણ દુકડા થયા તેહના, તે પર વશી ગયાં ત્રણ ગામ,
 પછી બન્યુ શું તે સાંભળજો; વીસ્તારીને કહું તમામ,
 ખાંખારો ખાઈ બોલી ઉઠ્યો, એવામાં બીજો ગમ્પી,
 સાંભળજો ચારો સંભળાવુ, હું પણ તમને વાત નવી,
 એક નારી મેં એસી દેખી, ઉંચી અઘટ પહાડીકા;
 ચઉદે ગજકા ચુડલા પહેરે; અંત ન આયા સાડીકા,
 સો મણુ કચ્ચા સો મણુ પકકા; ખાગછ બેંગણુ ખાડીકા
 હલતે ચલતે પાણી પી ગઈ, મહાસાગરકી ખાડીકા;
 ઉઠત બેઠત મુતન બેઠી; પુલ ફટાજ લુવારીકા;
 ખાર હાટ બણીએ કે બહે ગઈ ચોદા ઘર ભઠી આરીકા
 તોય બીચારી ભુખી ખ્યાસી; એસી નારી હમ દેખી;
 ખાત જરાસી બતાઈ તુંમને; ઉસ્મે કયા કરતે શેખી;

(૬૬)

દોહરો.

અણુ હી ? અણુ સાંભળી; અણુ વીતી અણુ પ્રદેણુઃ
સાંભળજો શ્રોતાજનો; વજન ભરી આ વેણુ.

વિશેષ ટોનીક અને પેટ ખટ્ટીને હસવા લાયક
અમરકરી વાતો વાંચવી હોય તો ખુબીને ખજાનો
ખરીદો કી. રૂ. ૩ રા.

સજ્જનોને સ્વાલ,

એક ખુબી ભર્યો પ્રયાલ.

આકાશ; ધરતી; અગ્ની; પવન; જળ પાંચે કરે ઝઘડા ભારી;
દેણુ નાનુ મોટુ પાંચામાં; દો જુવાળ જોડે હોશીઆરી.

સ્વાલ ૧.

અગ્નિ કહે હું રહુ પાણીમાં, મારી માયા છે સારી,
બીજી અગ્નિ કહે રહું સુરજમાં; મારા તેજની બદીહારી;
ત્રીજી અગ્નિ કહે રહુ શરીરમાં; અલાવુ ડાયા અદકારી;
ચોથી અગ્નિ કહે રહુ જગતમાં, ઘરોઘરે છાયા મારી;
જીવન મરણની હું છું સાથી; અતે પણ મુજથી ચારી.

—કેણુ.

(૬૭)

સ્વાલ ૨.

ધંધુકારમાં વાયુ કહે છે; જુજ પવન ચલાવુ છું;
ળીજો પવન છે સ્વાસ આ મારી; ઘટઘટ માંચસમાવુ છું.
ત્રીજો પવન ચાલે દુનીયામાં; ગુણીનને સમજાવુ છું,
ઘડીમાં પુર્વ ને ઘડીમાં પશ્ચિમ; એવો નાચ નચાવુ છું,
મારા વગર સદળું અટકી રહે; મારાથી સૃષ્ટી સારી.

—કોણ.

સ્વાલ ૩.

ધરતી કહે કે મારા જેવો; કોણ ધરે બીજુ શણગાર;
વિન્ધાચળ ઉદ્યાચળ પ્રોણા; હીમાચળનો મુજ પર ભાર;
કઇલાસ પર્વત ધોરીન્ધરા, અને સદાશીવ રહે છે કેદાર
અઠારસો ભાર વનસ્પાતે, સૌ જીવ જંત રહે છે સંસાર
માટીનો છે મહીમા મોટો, માટીનાં નર ને નારો.

—કોણ.

સ્વાલ ૪

પાણી કહે હું જગત રચી દઉં તે તમને પરકાશ કરૂં.
જીવ જંત પંખી પંખેરૂં, સોના ઘટમાં વાસ કરૂં,
પળમાં મેઘ થઇને વરસુ, અન વન ફળ ફુલ ધાસ કરૂં,
પળમાં સૌ પર કરૂંમહેરને, પળમાં સહુનો નાશ કરૂં,

(૬૮)

• દી નાળાં ને તળાવ કુવા તર, મારાથી સહુકુલ ક્યારી.
—કેાણ.

સ્વાલ ૫

આકાશ કંઠે કે સમજો ભાઈઓ, ચારે તરફ મુરખ પ્યારા
મારા બદન પર ખીલી રહ્યા છે, રત્ની ચંદ્ર નવલખ તારા
દલ બાદલ છે મારા ઉપર; ધર્યા ઈન્દ્રે જો નગારા,
સમજો ગુણી ગુણવાન વળી છે, ચંદ્ર દોક ઉપર મારા,
પ્રથમ ધુણી મડાણ મારાથી, શું કહું જાણુ વીસ્તારી,
—કેાણ

(એક આફલાતુન એડવરટાઇઝ.)

રાગ-કંઠમ કવિતાના.

કાગુખી બે કાનમ જીવતાના; ચરોતરના પશુ ચાર પટેલ.
એ સીકસ જણા આદ્યા સંગાથે, કલક-તાની કરવા સેલ.
રસ્તે જતાં શુ શું બનીયુ, બહુ અજબ છેએ સો જ્યાન
ખુબી તણા ખજાના માંહો, આપણુ સવળું છે આખ્યાન.
કામોદર દરજી એક દહાડો, દરશન કરવા ગ્યા ડાકોર,
દરશન કરીને પાછા ફરતાં, રસ્તે ચાર મદયાતા ચોર,
જપાજપી જજરી થઈ તેમાં, મેરમને બહુ પાડીઓમાર
કેાગની એબલ કેશ બન્યો તે. અન્યબુકમાં પડશે બહાર,

(૬૬)

બાહેર ખમર.

દસ વરસ કામરૂ દેશમાં રહી પુર્ણ અનુભવ મેળવીને આવેલા મહાત્માશ્રી બં: બં: પ્રજાચારી દુધાધારી શ્રી આનંદસ્વરૂપજી મહારાજના તરફથી જંગલની અનુભવસીદ્ધ જડીબુટ્ટીઓ અને પહાડોની વનરૂપતિમાંથી શોધન કરીને બનાવેલાં પ્રસાદીરૂપ અને ચમત્કારીક રામબાણુ ઓપધે.

ધાતુ સ્થંભન ગુટીકા.

ખરાબ કુટેવોથી તેમ અતીશય ભોગ ભોગવ્યાથી ધાતુમાં બીજાડ થયો હોય અથવા ધાતુ પાતળી પડી ગઇ હોય તેમ બીલકુલ ટકાવ ન થતો હોય, તો આ ધાતુસ્થંભન ગુટીકાનુ શેવન કરવાથી ગમે તેવો નીરમાદ્ય પુરુષ પણ પાછો પુરુષાતનમાં આવી જાય છે. આ દવા નથી પણ મહાત્માજીની એક દર્દીઓને દુવા છે, દવા ખાનારને કોઇ જાતની કરી પાળવાની જરૂર નથી. ફક્ત એક જ વાર મંગાવીને ખાત્રો કરો. લખો. રાવ-કવી નડીઆદ.

ખાસ સ્ત્રીઓને માટે. પ્રદર ત્રિનાશક.

પ્રદર રોગ એટલે ધાતુ જવી અથવા સદેહ પીણું લાલ અને મળગુગળ પાણી પડવું, કમરમાં ચસકા આવવા, હાથો પગોમાં તેમ બરડામાં કમ્પતર થવું. શરીરમાં સાંધાં દુખવાં, વીગરે તમામ દહેને આ દવા

એકદમ મટાડીને રૂતુને નિયમીત લાવે છે. વળી રોગને લીધે નરમ થઇને લબડી પડેલી ચામડીને સંકોચીને કઠણ અને સુવાળી બનાવે છે. વળી ગમે તેટલી કસુ-વાવડો થયેલી હોય, સંતાન ન થતું હોય, તેને પણ આ દવા દુવારૂપ થઇ પડે છે. વળી આ દવાની એકજ હબ્બી વાપરવાથી શરીર બહુજ આબાદ રહી સંસાર સુખની મજા બતાવે છે આ દવાથી હબ્બરો સ્ત્રીઓને આરમ થઇ ગયો છે. વળી કોઇ સ્ત્રીને કોઠે રતવા હોય શરીરમાં તેમ મગસમાં ગરમી હોય, તેમ વીસ-ફેટીક, ચાંદી, અથવા લોહીવા વીગેરે ગમે તેવા શરીરના ચેપી રોગોને આ દવા એકદમ આરામ આપે છે આ પ્રદરવીનાશક પીલસ દર્દીઓ વાપરે છે તો દર્દ મટી જાય છે. અને બીન દર્દીઓને સંસાર ભોગની ખુબ લેજત આપે છે. વળી આ ઓષધી તીબેટના લામા ગુરૂઓની શોધન કરેલી છે. માટે એકજ વખત હમારી આ દવાની હબ્બી ખાસ ધ્યાન દઇને મંગાવીને વાપરી જુઓ. એટલે તમેને ચોકકસ ખાતરી થશે. અજમાયશ માટે એક વખત વાપરવાને હમો ખાસ લાલામણુ કરીએ છીએ. હબ્બી ૧ ની કીંમત રૂ. ૨૫ લાગે.

રાવ કવી. મુ. નડીઆદ. નવા ભાટવાડા.

અમરકારી તાવીજ.

હસ વરસ કામરૂ દેશમાં રહી મંત્રજંત્રની પુર્ણ માહિતી મેળવીને આવેલા બં બં બ્રહ્મચારી, દુધાધારી આનંદસ્વરૂપ જી મહારાજ તરફથી પરોપકાર અર્થે નીકળેલું, પ્રસાદીરૂપ તાવીજ. આ દેવતાઈ તાવીજ રાત દીવસ પાસે રાખવાથી તન બળ અને મનોબળ પ્રતીદીન વધતું જાય છે. અથવા કોઈપણ જાતનું વળગણ તથા ગમે તેવી કરડી નજર અથવા રહ્યમાં કોઈપણ જાતના ઉત્પન્ન થતા ભયનો નાશ કરે છે. વળી રોજગારમાં જરૂર આવે છે. વળી આ તાવીજ ધુપ દહને પાસે રાખવાથી સજામાં માન મળે છે અને કદી નહીં ચાહનાર દુશ્મન તે પણ ચાહના કરે છે તેમ રાત્રે ખોટાં સ્વપ્નાં આવવાં અથવા ચકલાં અડોળવાં અથવા કુંડાળામાં પગ પડવો, અથવા કોઈએ કરેલો જાદુમંતર વીગેરે કશાનો પણ હર રહેતો નથી. કારણકે આ તાવીજ ખાસ કામરૂ દેશનો જંત્ર છે વળી પાસે રાખવાથી મન ધાર્મિક કાર્ય પણ જને છે. એકવાર અજમાવી ખાત્રી કરો. કીમ્મત ફક્ત રૂ. ૩૦ મોકલી આપનારને તેમની ઇચ્છા મુજબ તાવીજ બનાવી મોકલવામાં આવશે. લખો.

રાજ કવી. મુ. નડીઆદ. નવા જાટવાડા.

(૭૨.)

ઝેરી ઉંદરની રામખાણુ દવા.
સ્વ ખડેરા વૈદરાજ નારણભાઈની પ્રસાદી.

અમે જણાવવાની રજા લઈએ છીએ કે સારા
ગુણસત્તામાં ઝેરી ઉંદરની રામખાણુ દવાથી સુખસિદ્ધ
થયેલા અમારા સ્વ જ્ઞાતી બંધુ નડીઆદના બહેરા વૈદ
નારણભાઈ બળવંતરામ પોતાની ઝેરી ઉંદરની દવા
તેમની હયાતીમાંજ ગુરૂ લાવે હમને સીખવી ગયા છે.
માટે જમને ઝેરી ઉંદરની દવા કરાવવી હોય
તેમણે હમને નીચેના સીરનામે લખવું.

શ્રી નગદનારાયણ ઓપેધાલય.

કે. ગીરગામ બેક રોડ મુગભાટલેન મુંબઈ નં. ૪

એક નવીન જાહેર અખર.

હમારી દુકાને સોલાપુરીને પણ છકકડ ખવરાવે
તેવો સ્વાદીસ્ત ચેવડો તેમ ભાવનગરીને ભુલાવી દે તેવા
પોચા ગાંઠીઆ તથા મસાલેદાર તળેલી દાળ, તીખી
અને મોળી ફ્રેટકલાસ પાપડી તેમ બડી અને શીણી
તાજી સેવ વીજેરે ખાસ ચોકળા અને તલના તેલમાં
બનાવેલી ચંવાણની ચીંત્રી હમારે ત્યાંથી તૈયાર મળશે.
વધુ માલ લેનારને ઓડર પ્રમાણે મુદતસર ભેઈએ
તેટલો માલ પુરો પાડી આપવામાં આવશે.

માલીક. કંદોઈ. મુરસીતમ પુ'નેલાલ ચેવડાવાળી.

કે. સુલતાનપુરા સામે કંસારાઓળા મુ વડોદરા.

કતાર્થ સર્વ હકકો સ્વાધીન રાખ્યા છે માટે તેમની
પરવાનગી શીવાય કોઈએ છાપવું ચા છપાવવું નહીં.

નહેર પપ્પર

નડિઆદમાં પ્રલેકટરીક ઢળે દર સામવારે પ્રગટ થતું

બાણાવળી

તંત્રી અબાઈદાસ પટેલ રામોલકર.

બાણાવળીમાં શુ જોશે ?

હસો બસ હસો

મુખ્ય લીડર ને તંત્રીનું ટેબલ, દુક વાર્તા સાથે
ચાકુ વાર્તા તો ખરીજ. કાકાના કડકો અને લગ્નની
લેજત શહેર અમાચા અને બાણાવળીના ટકાર
મુઠરી સંઘના પ્રેરના અને અન્ય હાસ્યમય સ્કેચો વીગેરે.

વાર્ષિક નોંધાવર રૂ ત્રણ ફક્ત અને બીજા તેર
આના લઈ એક સાસમાં ચાર વખત એવામા રજુ
થાઉ છું ૩ ૫ મા દરીઆ પારના ચાર હજાર ગાઉની
મુઆફરી કરું છું છુટક કોપી ખુદાબખસ

લખા બાણાવળી પત્ર

નડિઆદ ગુજરાત

જાહેર Warning.

આ પણ General જાહેર ખબર છે, Once more વાંચો સજ્જન
ખુબીનો This અજ્ઞાન ખબરો ખરીદવાનું થાશે મન
અહીં Rupees છે Price of This ખુબી તથા ખબરોના
જેમાં હાસ્ય પ્રકાશક All History General લેખ જમાનાના
Universe વિષે 'તો આવી Another Book મળે નહિ ચાર
કીમત ખરચી ખરીદી લઇને Please Look inside લગાર
Wonderful અહુ લખી વારતા થોડો Positionનો પોટ
અડધાં મહીં ઉસ્તાદી ખીજાં Little ગાયન (લોટે) Lot
Is This પુસ્તક ઓર તરેહનું અહુ વાંચ્યાની પડશે અહાર
કીમત ખરચી ખરીદી લઇને Please Look inside લગાર
Comic & Funful ક્વાલી Film લખી જેમાં First class
તમામ જાતની Tonic Stories Please Read you one Time
ખાસ

- Very Good ગમલો છે જેની Patent Poetries અપાર
કીમત ખરચી ખરીદી લઇને Please Look inside લગાર.
- ફક્ત કીં રા. રા.

લખો:—રાવ કવિ-પડીઆદ.

